

Univerzita Pardubice
Fakulta ekonomicko – správní

Očekávané přizpůsobení ekonomiky ČR po přijetí eura

Bc. Denisa Petráčková

Diplomová práce

2010

Prohlášení autora

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 4. 2010

Petráčková Denisa

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi byli při tvorbě diplomové práce nápomocni. Zejména pak prof. RNDr. Bohuslavu Sekerkovi, CSc. za odborné rady a vedení práce.

ANOTACE

Diplomová práce „Očekávané přizpůsobení ekonomiky ČR po přijetí eura“ je rozdělena do dvou částí - teoretické a praktické.

První část je zaměřena na nastínění vývoje a současného stavu evropské měnové integrace, která má své prvopočátky v 19. století a postupně se zformovala až do dnešní podoby. Je zde také analyzována současná měnová unie a popsány podmínky vstupu do ní, tzv. Maastrichtská konvergenční kritéria. Věnuji se zde také institucionálnímu zajištění stability eura.

Praktická část se soustředí na vyhodnocení plnění konvergenčních kritérií Českou republikou. Jsou zde nastíněny důvody splnění či nesplnění jednotlivých kritérií a jejich očekávané prognózy v následujících letech. Přiblíženy a rozebrány jsou také vlivy zavedení eura na ekonomiku u nás, konkrétně dopady na inflaci, podnikatelský sektor i jednotlivé občany. Popsána je zkušenost se společnou jednotnou měnou na Slovensku.

KLÍČOVÁ SLOVA

ekonomika ČR, euro, Evropská unie, přizpůsobení ekonomiky, společná měna

TITLE

Expected adaptation of the Czech economy on Eurocurrency

ANNOTATION

The “Expected adaptation of the Czech economy on Eurocurrency” thesis is divided into two parts – theoretical and practical.

The first section describes the development and current stage of the European monetary integration which began in the 19th Century and has gradually re-formed into the current shape. The section also analyses the monetary union and describes terms for entering it, also known as Maastricht convergence criteria. Institutional stabilization of the Euro is also discussed here.

The practical section focuses on the assessment of the way the Czech Republic meets the criteria. It outlines the reasons for managing or failing to meet them and forecasts the development in future years. The impact of adoption of the Euro on the economy of the Czech Republic – and especially on the inflation, business sector and individuals – is described here as well. The section also describes the experience of the common currency in Slovakia.

KEYWORDS

the Czech economy, Euro, European union, adaptation of the economy, common currency

Obsah

ÚVOD	- 8 -
1 CHARAKTERISTIKY VÝVOJE A SOUČASNÉHO STAVU EVROPSKÉ MĚNOVÉ INTEGRACE.....	- 10 -
1.1 HISTORIE MĚNOVÝCH UNÍÍ	- 10 -
1.1.1 Hlavní měnové unie, uzavírané mezi jednotlivými státy.....	- 10 -
1.1.2 Hlavní měnové unie v rámci jedné země	- 12 -
1.2 HISTORIE EVROPSKÉ MĚNOVÉ INTEGRACE A VÝVOJ EVROPSKÉHO MĚNOVÉHO SYSTÉMU	- 12 -
1.2.1 Historie evropské měnové integrace	- 12 -
1.2.1.1 Krize evropské měnové integrace v 70. letech	- 14 -
1.2.2 Vývoj evropského měnového systému.....	- 15 -
1.3 MAASTRICHTSKÁ SMLOUVA A STÁDIA BUDOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE.....	- 17 -
1.3.1 Delorova zpráva	- 17 -
1.3.2 Maastrichtská smlouva	- 18 -
1.3.2.1 Tři stádia budování Hospodářské a měnové unie	- 19 -
2 ANALÝZA MĚNOVÉ UNIE.....	- 21 -
2.1 EUROZÓNA.....	- 21 -
2.1.1 Vznik eurozóny	- 21 -
2.1.2 Členské státy eurozóny.....	- 21 -
2.2 PAKT STABILITY A RŮSTU.....	- 21 -
2.3 EURO - JEDNOTNÁ MĚNA EUROZÓNY	- 23 -
2.3.1 Eurobankovky.....	- 24 -
2.3.1.1 Vzhled bankovek.....	- 24 -
2.3.1.2 Ochranné prvky	- 24 -
2.3.2 Euromince.....	- 25 -
2.3.2.1 Vzhled mincí.....	- 25 -
2.3.2.2 Ochranné prvky	- 26 -
3 PODMÍNKY VSTUPU DO MĚNOVÉ UNIE	- 27 -
3.1 MAASTRICHTSKÁ KRITÉRIA	- 27 -
3.1.1 Cenová stabilita	- 27 -
3.1.2 Úrokové míry	- 28 -
3.1.3 Vládní deficit.....	- 29 -
3.1.4 Veřejný dluh.....	- 29 -
3.1.5 Stabilita měnového kurzu	- 29 -
3.2 PŘIJETÍ EURA V ČR.....	- 30 -
3.2.1 Scénáře přijetí eura v ČR.....	- 30 -
3.2.1.1 Scénář s využitím přechodného období (tzv. „madridský“ scénář).....	- 30 -

3.2.1.2	Jednorázový přechod na euro s využitím tzv. „fáze postupného zrušení“	- 31 -
3.2.1.3	Jednorázový přechod na euro, tzv. velký třesk	- 32 -
3.2.2	Základní zásady zavedení eura v ČR	- 34 -
3.2.3	Harmonogram zavedení eura v ČR	- 36 -
4	ÚLOHA (NEJEN) EVROPSKÝCH INSTITUCÍ PŘI ZABEZPEČOVÁNÍ STABILITY EURO	- 37 -
4.1	ÚLOHA EVROPSKÝCH INSTITUCÍ	- 37 -
4.1.1	Evropský systém centrálních bank	- 37 -
4.1.2	Eurosystem	- 37 -
4.1.3	Národní centrální banky	- 37 -
4.1.4	Evropská centrální banka	- 38 -
4.1.4.1	Úkoly ECB	- 38 -
4.1.4.2	Nezávislost ECB	- 38 -
4.1.4.3	Organizace ECB	- 39 -
4.1.4.4	Hlasování	- 40 -
4.1.4.5	Nástroje ECB	- 41 -
4.1.4.6	Měnová politika ECB	- 42 -
4.1.5	Dva pilíře měnové politiky ECB	- 42 -
4.1.4.7	Finanční ustanovení ECB	- 43 -
4.2	INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ V ČESKÉ REPUBLICE	- 44 -
4.2.1	Národní koordinátor a Národní koordinační skupina	- 45 -
4.2.2	Pracovní skupiny Národní koordinační skupiny pro zavedení eura	- 46 -
4.2.3	Organizační výbor Národní koordinační skupiny pro zavedení eura	- 46 -
5	VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ MAASTRICHTSKÝCH KONVERGENČNÍCH KRITÉRIÍ A EKONOMICKÉ SLADĚNOSTI	
	S EUROZÓNOU	- 48 -
5.1	VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ MAASTRICHTSKÝCH KRITÉRIÍ	- 48 -
5.1.1	Kritérium cenové stability	- 48 -
5.1.2	Kritérium úrokových měř	- 49 -
5.1.3	Kritérium udržitelnosti veřejných financí	- 50 -
5.1.3.1	Kritérium vládního deficitu	- 50 -
5.1.3.2	Kritérium vládního dluhu	- 51 -
5.1.4	Kritérium stability měnového kurzu	- 51 -
5.2	VYHODNOCENÍ SOUČASNÉHO STUPNĚ EKONOMICKÉ SLADĚNOSTI ČR S EUROZÓNOU	- 53 -
5.2.1	Cyklická a strukturální sladěnost	- 54 -
5.2.2	Přizpůsobovací mechanismy	- 58 -
6	VLIV ZAVEDENÍ EURA NA EKONOMIKU ČR	- 62 -
6.1	OČEKÁVANÉ PŘÍNOSY A NÁKLADY	- 62 -
6.2	DOPADY ZAVEDENÍ EURA NA INFLACI V ČR	- 64 -

6.3 DOPADY ZAVEDENÍ EURA NA PODNIKOVÝ SEKTOR	- 68 -
6.4 DOPADY ZAVEDENÍ EURA NA OBYVATELE.....	- 74 -
7 ZKUŠENOSTI JINÝCH STÁTŮ PŘI ZAVEDENÍ EURO	- 79 -
7.1 SLOVENSKO	- 79 -
ZÁVĚR.....	- 85 -
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	- 87 -
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	- 90 -
SEZNAM GRAFŮ.....	- 91 -
SEZNAM OBRÁZKŮ	- 92 -
SEZNAM TABULEK	- 93 -
SEZNAM PŘÍLOH	- 94 -

ÚVOD

Měnové integrace a desintegrace se v Evropě začaly projevovat již v 19. století, avšak první formy měnové spolupráce tak, jak ji známe dnes, se začaly uskutečňovat až po skončení 2. světové války a vyvrcholily podpisem Smlouvy o Evropské unii, neoficiálně nazývané Maastrichtská smlouva. Ta dala vzniknout Evropské unii - ekonomicko - politickému seskupení suverénních a demokratických států, jejichž cílem byla ekonomická integrace vedoucí k vytvoření jednotného trhu bez vnitřních hranic, v němž se uskutečňuje volný pohyb osob, zboží, služeb a kapitálu.

Hlavním cílem Evropské unie bylo postupné sblížení hospodářských politik jednotlivých členských států a zavedení jednotné měny euro. Ta začala obíhat na území jedenácti členských států 1. 1. 1999, kdy oficiálně vznikla Hospodářská a měnová unie. Dnes je již euro zavedeno v šestnácti, z celkových sedmadvaceti členských států Evropské unie. Tyto státy tvoří tzv. eurozónu a je v nich prováděna společná měnová politika, za kterou odpovídá Evropská centrální banka.

Česká republika se stala plnoprávným členem Evropské unie 1. 5. 2004, čímž se zároveň zavázala k přijetí jednotné evropské měny.

Aby však Česká republika mohla tento závazek splnit, požaduje se od ní, stejně jako od kteréhokoliv státu Evropské unie, který ještě nepoužívá euro, splnění čtyř konvergenčních (Maastrichtských) kritérií. Těmi jsou: cenová stabilita, stabilita úrokových měr, udržitelnost veřejných financí a stabilita měnového kurzu. Splnění těchto podmínek je velmi důležité, a to z toho důvodu, aby nebyla ohrožena stabilita společné měny a aby nebyl narušen ekonomický vývoj eurozóny nebo nově přistupujících zemí. Vedle těchto kritérií je důležitý také požadavek na slučitelnost právních předpisů s legislativou Evropského společenství.

Zavedení eura je však proces v mnoha ohledech velmi složitý a náročný. Na jedné straně je tu nespočet výhod, které může společná měna přinést, na druhou stranu v sobě zavedení jednotné měny nese také reálná rizika a nevýhody, například v podobě ztráty vlastní měnové politiky. Jedná se o proces, který se bezesporu dotkne každého v České republice - od jednotlivých občanů, přes podniky až po inflaci.

Protože Česká republika se ratifikací Smlouvy o přistoupení ke vstupu do eurozóny zavázala měnu přijmout, má pouze jakousi dočasnou výjimku na zavedení eura do doby, než bude její ekonomika připravena, vyvstává otázka, jaký okamžik je vhodný ke vstupu

do eurozóny. Neboli, kdy budou přínosy spojené s přijetím eura vyšší než náklady s tímto přijetím spojené?

Cílem mé práce je analýza jednotlivých konvergenčních kritérií, které musíme splňovat pro začlenění do eurozóny a vyhodnocení stupně připravenosti České republiky na přijetí jednotné společné měny. Dále bych se chtěla zaměřit na výše zmíněné dopady zavedení eura na naši ekonomiku a to z různých pohledů: dopady zavedení na obyvatele, na podnikatelský sektor či inflaci.

1 CHARAKTERISTIKY VÝVOJE A SOUČASNÉHO STAVU EVROPSKÉ MĚNOVÉ INTEGRACE

1.1 Historie měnových unií

Vznik a realizace Evropské měnové unie není zcela novým fenoménem. K měnovým integracím a desintegracím docházelo jak mezi jednotlivými státy, tak i v rámci státních útvarů již v 19. století. V této době převládal bimetalismus - hlavní měnou v mezinárodních vztazích bylo zlato a stříbro, respektive mince ražené z těchto kovů. Tyto kovy tvořily základ měnových unií, jež však byly postupně narušovány rostoucí úlohou bankovek a jiných forem peněz. Výrazný rozdíl spočíval také v tom, že centrální banky a měnová politika se teprve postupně formovaly, vznikaly tedy v jiných podmínkách a většina z nich se také rozpadla. Dnešní Evropskou měnovou unii nelze tudíž považovat za jejich kopii i přes některé společné rysy.

1.1.1 Hlavní měnové unie, uzavírané mezi jednotlivými státy

➤ Německo - rakouská měnová unie 1857 - 1867

Tato měnová unie používala tři rozličné měny při fixně stanovených měnových kurzech a při společné měnové jednotce, kterou tvořil stříbrný Thaler Vereinsmunze jako paralelní měna fungující na celém území, zatímco národní měny South German Gulden a Austrian Gulden mohly používat jen v rámci daného teritoria. Společná měna, která nahradila všechny existující národní měny, nebyla uvažována, takže tato měnová unie fungovala pouze na principu zachování stanovených měnových kurzů mezi zúčastněnými zeměmi. Zanikla vlivem války mezi Rakouskem a Pruskem v r. 1866.

➤ Latinská měnová unie 1865 - 1926

Tato unie vznikla na základě smlouvy mezi Belgií, Francií, Itálií, Švýcarskem a později i Řeckem. Tyto země přijaly francouzský bimetalismus s fixně stanovenou relací mezi zlatem a stříbrem. Cílem smlouvy bylo dosáhnout jednotných mincí (jednotné ražby) co do velikosti, váhy a složení, jež by byly recipročně používány

zúčastněnými zeměmi jako zákonná platidla. Tato měnová unie nemohla být zcela úspěšná, neboť obsahem smlouvy nebylo používání bankovek, které ve stále větší míře, vedle mincí drahých kovů, zprostředkovávaly směnu zboží. K jejímu zániku přispěl i pokles hodnoty stříbra v poměru ke zlatu neočekávaným přílivem stříbra do Evropy. Proto v roce 1878 členské země souhlasily se zastavením ražby stříbrných mincí a měnová unie tak zanikla, i když se formálně udržela až do roku 1926.

➤ **Skandinávská měnová unie 1872 - 1931**

Unie vznikla na základě smlouvy mezi Dánskem, Norskem a Švédskem. Tyto země souhlasily s přijetím stejného druhu mincí. Společnou měnovou jednotkou byla Skandinávská koruna. Měnový kurz mezi dánskou, norskou a švédskou korunou byl stanoven na 1:1:1. Cílem unie bylo vytvořit politickou, ekonomickou a kulturní unii. Tato unie zanikla vlivem 1. světové války, kdy každá z členských zemí začala realizovat samostatnou politiku, formálně pak začátkem 30. let.

➤ **Rakousko - maďarská měnová unie 1880 - 1920**

Rakousko a Maďarsko byly v mnoha směrech autonomní země, ale měly společnou zahraniční politiku, armádu a měnu. Fungovala jedna centrální banka s kapitálem, zisky a personálem národně přísně rozděleným podle dvou zemí. Centrální banka vydávala papírové peníze s názvem na jedné straně německým a na straně druhé s názvem maďarským. Od 2. 8. 1882 byla zavedena nová měna - koruna (dosavadní měna byl tolar). Měnová unie zanikla společně se zánikem Rakouska - Uherska, kdy došlo k měnové desintegraci vznikem národních měn nástupnických států.

➤ **Belgicko - lucemburská měnová unie 1921 - 1998**

Tato unie byla do té doby nejúspěšnější měnovou unií. Zanikla začleněním do Evropské měnové unie. Lucemburský frank byl fixován na belgický frank v poměru 1:1, od roku 1981 se stal belgický frank legálním platidlem v Lucemburgu, ale nikoliv opačně. V čele měnové unie byla belgická centrální banka.

Další měnové unie mezi jednotlivými státy byly svým rozsahem méně významné.

1.1.2 Hlavní měnové unie v rámci jedné země

Tyto unie vznikaly v návaznosti na vytváření národních trhů a politické unie.

➤ **Německo**

V roce 1838 většina z 38 knížectví a 4 svobodná města si vybraly jednu ze dvou měn - Thales (tolar) nebo gulden (zlatý). To výrazně snížilo transakční náklady omezením dosud používaných různých německých i cizích mincí.

➤ **Prusko**

V roce 1846 byla ustavena Pruská banka, jež se brzy stala dominantní emisní bankou. K německé politické unii dochází v roce 1876. K tomuto datu se Pruská banka přeměnila na Reichsbank a papírové peníze vydávané jednotlivými státy byly oficiálně staženy z oběhu. Hlavní měnou se stala marka, dřívější Thales se rovnal pěti markám. Měnová unifikace tak začala politickou unií, ale byla dotvořena až po vytvoření samostatného státu (politická unie).¹

1.2 Historie evropské měnové integrace a vývoj evropského měnového systému

1.2.1 Historie evropské měnové integrace

Hrůzy druhé světové války přiměly mnohé politiky k hledání takových forem mezinárodní spolupráce, které by zabráňovaly zopakování podobného traumatu. Na tomto základě byl ustaven tzv. Brettonwoodský řád, v jehož rámci se odehrávaly první formy poválečné měnové spolupráce na evropském kontinentě. Evropské měny byly napojeny na americký dolar systémem pevných kurzů, přičemž dolar sám deklaroval pevnou vazbu

---

¹ BRŮŽEK, Antonín. *Aktuální otázky světové ekonomiky : Euro je zde ....* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. ISBN 80-7079-239-6. S. 3-6.

na zlato. Založen byl Mezinárodní měnový fond (dále jen MMF), jenž měl pečovat o plynulý chod globálního monetárního řádu.²

V roce 1957, tzv. Římskými smlouvami, byla podepsána dohoda o založení Evropského hospodářského společenství (dále jen EHS). První praktické kroky tohoto uskupení byly zaměřeny na vytvoření celní unie a společné zemědělské politiky, avšak před EHS brzy vyvstala otázka dalšího postupu v procesu integrace. Řešením této otázky se zabývala konference nejvyšších představitelů EHS konaná v Haagu v prosinci 1969. Tato konference rozhodla urychleně dokončit vybudování společného trhu a začít s vytvářením hospodářské a měnové unie.

Vypracováním plánu přechodu k této unii byla Haagským summitem pověřena komise v čele s tehdejší lucemburským předsedou vlády a ministrem financí Pierrem Wernerem. Komise prezentovala výsledky své práce 8. 10. 1970 v podobě dokumentu, označovaného jako Wernerova zpráva či plán.

Dle Wernerovy zprávy měla měnová unie vykazovat tři znaky:

- neodvolatelně jsou fixovány parity členských měn a definitivně je odstraněno rozpětí oscilací kurzů,
- je zajištěna úplná a neodvolatelná devizová směnitelnost,
- žádoucím vyvrcholením procesu měnové integrace v měnovou unii je zavedení společné měny.

Plán měnové unie se měl realizovat ve třech etapách od začátku roku 1971 a do konce roku 1980 se mělo dospět k měnové unii. Každá etapa obsahovala přesně vymezené soubory na sebe navazujících opatření.

Konkrétní konečné výsledky měly být tyto:

- společná hospodářská, rozpočtová a měnová politika členských států,
- spojení národních ústředních bank v organizaci obdobnou americkému Federálnímu systému rezerv,
- vytvoření společného devizového rezervního fondu,
- vytvoření systému pevných parit národních měn s maximální kurzovou odchylkou $\pm 1\%$ od těchto parit,

---

² Zavedení eura v České republice [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Počátky měnové integrace. Dostupné z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_pocatky_men_spolupr.html>.

- naprostá volná směnitelnost národních měn pro všechny druhy transakcí,
- sjednocení daňových soustav. [11]

Základním problémem měnové integrace se však již od počátku 70. let jevílo zakotvení kursových pásem. Obecnou tendencí tu přitom bylo vymezit dolní a horní hranici a tyto hranice postupně sblížovat až k pevnému kursu jakožto základu společné měny. To však vždy naráželo především na objektivní a ekonomicky dané překážky.

První opatření řízeného floatingu se mělo uskutečnit v roce 1972 tzv. Basilejskou dohodou. Toto opatření, zvané „had v tunelu“, mělo za cíl vymezit flukтуаční pásmo měn členských států EHS vůči dolaru na + 4,5 % a mezi sebou navzájem na + 2,25%. Nicméně po krachu Brettonwoodského systému byl i tento první pokus o řízený kurs odsouzen k neúspěchu. Evropská měnová politika však hledala jeho další varianty, a to v podobě Evropského fondu měnové spolupráce (dále jen EMCF).

EMCF byl vytvořen jako nezávislý orgán Rady EHS v roce 1973 a jeho založení vyplývalo svým způsobem z Wernerovy zprávy. Vedli ho guvernéri centrálních bank členských zemí v souladu se všeobecnou linií hospodářské politiky, vytyčenou Radou EHS. Mezi hlavní úkoly EMCF patřilo snižování odchylek devizových kursů měn členských zemí tak, že se zvyšoval počet intervencí centrálních bank do měn jednotlivých členských států, a že se uskutečňovala společná měnová politika v oblasti měnových rezerv v centrálních bankách zemí EHS.

1.2.1.1. Krize evropské měnové integrace v 70. letech

Pro operace EMCF byla v roce 1973 vytvořena Evropská zúčtovací jednotka (dále jen EUA). Taková jednotka byla nezbytná k tomu, aby sloužila jako společné označení, čímž by se předcházelo nesrovnalostem v peněžních operacích s různými měnami, takže by byla poskytnuta společná základna pro transakce mezi stranami v plánovaném měnovém systému. Tato umělá základna, s níž byla srovnávána měna každého státu EHS, umožňovala přímé konverze a srovnání mezi jednotlivými měnami.

K veškerým pokusům měnové integrace první poloviny 70. let dlužno dodat, že skončily neúspěchem. Ropný šok na světových trzích a pád zlatého standardu amerického dolaru přispěly k tomuto neúspěchu stejným dílem jako politická neochota některých

členských států EHS. Ta byla namířena především proti odevzdávání rozpočtových pravomocí na centrální orgán spíše než proti odevzdávání pravomocí měnových.

Proto také v dalším vývoji zvítězil model centralizace měnové politiky, který v první fázi vyžadoval zejména koordinaci měnových a kursových vztahů členských zemí.³

Tento neutěšený stav, jenž byl v ostrém protikladu s cíli EHS, vyburcoval v r. 1979 protireakcí ustavením evropského měnového systému (dále jen EMS).⁴

1.2.2 Vývoj evropského měnového systému

Základem měnových vztahů mezi členskými státy Evropského společenství (EHS se na základě Maastrichtské smlouvy - viz dále - transformovalo na Evropské společenství - dále jen ES) byl v letech 1979 – 1998 EMS, který je produktem dohody mezi centrálními bankami členských států ES, která byla uzavřena 13. 3. 1979. Účelem EMS bylo vytvářet mezi členskými státy těsnější spolupráci v měnových otázkách za účelem vytvoření zóny měnové stability v Evropě.⁵

EMS si vytkl tyto cíle:

- stabilizovat měnové kurzy,
- podpořit konvergenci členských států,
- výhledově přispět k podpoře hlubší měnové integrace směrem k hospodářské a měnové unii.

Mechanismus EMS se skládal z:

- evropské měnové jednotky (dále jen ECU),
- mechanismu měnových kurzů (dále jen ERM),
- úvěrových nástrojů EMCF.

---

³ TOMÁŠEK, Michal. Největší transakce v dějinách. *Hospodářské noviny : Ročenka HN 2002* [online]. 2002, roč. 6., [cit. 2009-11-24]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/download/Rocenka2002/04kap.pdf>>. S. 50.

⁴Zavedení eura v České republice [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Počátky měnové integrace. Dostupné z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_pocatky_men_spolupr.html>.

⁵ TOMÁŠEK, Michal. Největší transakce v dějinách. *Hospodářské noviny : Ročenka HN 2002* [online]. 2002, roč. 6., [cit. 2009-11-24]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/download/Rocenka2002/04kap.pdf>>. S. 49 -50.

ECU byla uměle vytvořená měnová jednotka konstruovaná jako koš členských měn. Váhy jednotlivých měn v koši odrážely ekonomickou sílu členských států a upravovány byly v pětiletých intervalech. ECU plnila funkci zúčtovací jednotky ES a sloužila jako rezervní měna, kterou používaly centrální banky v případě intervencí na devizovém trhu. Vedle tohoto oficiálního ECU existovalo také tzv. privátní ECU. Takto se nazývaly četné finanční instrumenty (bankovní vklady, obligace, aj.), které kopírovaly košovou strukturu oficiálního ECU.

Tabulka 1 - Složení ECU v době vzniku 13. března 1979

Měna	Podíl národní měny v 1 ECU (%)	Počet jednotek národní měny v 1 ECU
Belgický a lucemburský frank	9,50	0,828
Britská libra	13,60	1,150
Dánská koruna	3,00	0,286
Francouzský frank	19,80	3,800
Irská libra	1,10	109,000
Italská lira	9,50	0,217
Německá marka	33,00	0,00759
Nizozemský gulden	10,50	0,0885

Zdroj: www.zavedenieura.cz

Za jádro EMS lze označit intervenční mechanismus. Každá členská země ERM měla stanovenou centrální paritu vůči ECU. Z těchto parit byly vypočítány vzájemné parity všech měnových párů, které byly uspořádány do tabulky nazývané paritní mřížka. Vzájemné kurzy se mohly pohybovat uvnitř pásma vytyčeného okolo centrální parity. Flukтуаční pásma měla standardní šířku $\pm 2,25\%$, jako dočasná výjimka byla povolena šířka $\pm 6\%$. Pokud nějaký měnový kurz dosáhl okrajů pásma povolených fluktuací, centrální banky daných dvou zemí měly automatickou povinnost zahájit devizové intervence s cílem udržet kurz uvnitř pásma. Měnit centrální paritu bylo možné pouze se souhlasem všech členů ERM.

EMS byl vybaven též indikátory divergence, které měly upozorňovat na nadměrné vychylování kurzů od svých centrálních parit. Smyslem těchto indikátorů bylo vyslat včasný signál o nutnosti přijmout účinná opatření, která by zamezila další divergenci

a tím i minimalizovala potřebu devizových intervencí.

EMS prodělal několik vývojových etap. Počáteční období se vyznačovalo poměrně častým přestavováním parit, které reagovalo na odlišný makroekonomický vývoj v členských zemích. Naopak od roku 1983 do září 1992 se neuskutečnilo žádné přestavení parity. V té době se také rozšířil počet měn zapojených do ERM. Toto neobvykle dlouhé období kurzové stability bylo ukončeno měnovými turbulencemi a masivními spekulativními atakami. Nápor spekulace si nakonec vynutil rozšíření fluktučních pásem v rozsahu $\pm 15\%$ od centrální parity. Jako hlavní příčiny hluboké krize jsou uváděny vysoké německé sazby po sjednocení Německa a odmítnutí Maastrichtské smlouvy v dánském referendu.⁶

1.3 Maastrichtská smlouva a stádia budování Hospodářské a měnové unie

V druhé polovině osmdesátých let minulého století se EMS proměnil v jakousi markovou zónu. Členské země neusilovaly o devalvace centrálních parit a naopak z pevného kurzového závěsu vůči německé marce učinily součást své dezinflační strategie. Toto období dlouhodobé kurzové stability přimělo řadu zemí k úvahám o oživení polozapomenutého projektu Hospodářské a měnové unie (dále jen HMU). Tento směr potvrdilo zasedání Evropské rady v Hannoveru v červnu 1988, které pověřilo tehdejšího předsedu Evropské komise Jacquese Delorse, aby ve spolupráci s guvernéry členských centrálních bank a dalšími experty vypracoval plán etapovitěho dosažení HMU.

1.3.1 Delorova zpráva

Výstup Delorovy pracovní skupiny byl zveřejněn v dubnu 1989 a přijat byl na zasedání Evropské rady v Madridu v červnu 1989.⁷ Delorova zpráva konstatovala především úspěšné fungování EMS v osmdesátých letech a za konečný cíl měnové unie již považovala vytvoření jednotné měny (tzn. zánik národních měn) a nikoliv jen společné měny ECU, existující vedle národních měn.

---

⁶ *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Evropský měnový systém. Dostupné z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_evrop_men_sys.html>.

⁷ *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Maastrichtská smlouva. Dostupné z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_maastricht.html>.

Delorova zpráva ústí v přesnou a úplnou charakteristiku na sebe navazujících etap, jejichž uskutečňováním by se mělo dospět ke konečné ekonomické a měnové unii. Tyto tři etapy se staly základem celého dalšího postupu v této oblasti.⁸

1.3.2 Maastrichtská smlouva

Na Delorovu zprávu navázala mezivládní konference, od níž se očekávalo vypracování právního a institucionálního rámce měnové unie včetně podmínek jejího dosažení. Tato konference zahájila činnost v prosinci 1990 a zakončena byla v prosinci 1991 uzavřením Smlouvy o Evropské unii, neoficiálně nazývané Maastrichtská smlouva. Slavnostně podepsána byla únorem 1992 a účinnost nabyla v listopadu 1993 po absolvování obtížného ratifikačního procesu. Maastrichtská smlouva vymezila základní obrysy další měnové integrace.

Tyto obrysy se dají shrnout do následujících základních bodů:

- proces utváření měnové unie byl rozvržen do tří stádií, která byla ukotvena pevnými daty a kterým byly přiřazeny jasné cíle a úkoly,
- časový harmonogram stanovil 1. leden 1999 jako nejzazší termín vzniku evropské měnové unie (dále jen EMU),
- zformulována byla konvergenční kritéria, jejichž splněním byla podmíněna účast v měnové unii,
- vyjasněna byla institucionální podoba budoucí měnové unie v čele s nově zřízenou Evropskou centrální bankou (dále jen ECB), pověřenou mandátem pečovat o cenovou stabilitu.⁹

---

⁸ NĚMEČEK, Eduard. *Mezinárodní měnový systém : Otázka konvertibility, stability a likvidity*. Praha : Karolinum, 2000. ISBN 80-246-0081-1. S. 214-215.

⁹ *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Maastrichtská smlouva. Dostupné z WWW: <http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_maastricht.html>.

Obrázek 1 - Stádia budování Hospodářské a měnové unie

Stádia budování Hospodářské a měnové unie

Pramen: Evropská centrální banka

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice

1.3.2.1 Tři stádia budování Hospodářské a měnové unie

- První fáze začala v červnu roku 1990. Cílem bylo vytvoření jednotného trhu do roku 1993 a zakotvení čtyř svobod uvnitř unie: svobody pohybu osob, zboží, kapitálu a služeb. Během této etapy členské země upevnily spolupráci jednotlivých národních centrálních bank.
- Druhá fáze začala 1. 1. 1994 poté, co vstoupila v platnost Maastrichtská smlouva o Evropské unii a zahrnovala postupné sblížování hospodářských politik jednotlivých států Evropské unie (dále jen EU) a také technickou přípravu na zavedení evropské měny. V této etapě byl proto ustaven Evropský měnový institut (EMI) ve Frankfurtu nad Mohanem. Jeho hlavním úkolem bylo především posílení spolupráce ústředních bank členských států, koordinace měnových politik a vytvoření podmínek potřebných pro zavedení jednotné měny EU euro.
- Třetí fáze zavedení měnové unie byla dále rozdělena do třech dílčích etap:

- Přípravná etapa (do 31. 12. 1998)

Během této fáze byl stanoven seznam zemí, které se měnové unie zúčastní, byla vytvořena ECB a Evropský systém centrálních bank (dále jen ESCB) a byla zahájena výroba mincí a bankovek euro a stanoven datum pro zavedení této jednotné evropské měny.
- Zavedení euro v bezhotovostní podobě (1. 1. 1999 - 31. 12. 2001)

K 1. 1. 1998 stanovuje Rada EU neodvolatelný přepočítávací kurz eura vůči jednotlivým měnám zúčastněných zemí. Euro se stává samostatnou měnou a oficiální měnový koš ECU přestává platit (dosavadní ECU bylo převedeno na euro kurzem 1:1). Během celé druhé etapy byla měnová politika řízena ECB a transakce na mezibankovních, měnových a kapitálových trzích v EU byly uskutečňovány v euru. Veřejný dluh států EMU byl emitován již pouze v euru.
- Mince a bankovky eura (1. 1. 2002 - 1. 7. 2002)

ESCB průběžně uvádí do oběhu euro bankovky a stahuje z oběhu bankovky jednotlivých národních měn. Členské státy uvedou průběžně do oběhu euro mince a stáhnou z oběhu mince jednotlivých národních měn. Euro se začalo používat i v hotovostním platebním styku. Národní měny členských států EMU přestaly platit v bezhotovostním platebním styku. V hotovostním platebním styku po stanovenou dobu obíhaly spolu s eurem, ale byly stahovány a vyměňovány za jednotnou měnu.¹⁰

---

¹⁰ ZIKMUNDOVÁ, Petra. *Česká ekonomika a euro*. Pardubice, 2002. 85 s. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. S. 15-19.

2 ANALÝZA MĚNOVÉ UNIE

2.1 Eurozóna

2.1.1 Vznik eurozóny

Jednotná měna euro ve formě bankovek a mincí byla ve dvanácti zemích EU, jak je uvedeno výše, zavedena k 1. lednu 2002. Skupina těchto zemí je označována jako oblast eura či eurozóna. Mezi původními patnácti členy EU euro nebylo zavedeno ve Velké Británii, Dánsku a Švédsku. První dvě jmenované země si při vyjednávání Maastrichtské smlouvy prosadily trvalou výjimku na zavedení eura, která umožňuje neúčastnit se třetí fáze projektu HMU, tj. samotné zavedení eura. Pro ostatní země platí povinnost přijmout euro, pokud budou splněna požadovaná kritéria. V současné době to platí pro Bulharsko, Českou republiku (dále jen ČR), Estonsko, Litvu, Lotyšsko, Maďarsko, Polsko, Rumunsko a Švédsko.

Ze zemí z poslední vlny rozšiřování EU zavedlo euro od 1. ledna 2007 Slovinsko. Od 1. ledna 2008 se členy eurozóny staly Kypr a Malta. 1. ledna 2009 rozšířilo řady členských států eurozóny i sousední Slovensko. V eurozóně je prováděna jednotná měnová politika, za kterou odpovídá ECB.¹¹

2.1.2 Členské státy eurozóny

V současné době má toto uskupení 16 členů – Belgie, Finsko, Francie, Irsko, Itálie, Kypr (člen od 1. 1. 2008), Lucembursko, Malta (člen od 1. 1. 2008), Německo, Nizozemsko, Portugalsko, Rakousko, Řecko (člen od 1. 1. 2001), Slovensko (člen od 1. 1. 2009), Slovinsko (člen od 1. 1. 2007) a Španělsko.

2.2 Pakt stability a růstu

V Maastrichtské smlouvě jsou vymezeny podmínky, které musí splnit každý stát, jenž usiluje o zavedení jednotné evropské měny. Tyto kritéria jsou mimo jiné zaměřena na rozpočtovou disciplínu. Co když ale nastane situace, že země splní tato rozpočtová kritéria

---

¹¹Zavedení eura v České republice [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Eurozóna. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_eurozona.html>.

vstupu, ale po přistoupení se opět vrátí k nedisciplinovanosti a dojde k nekontrolovanému růstu nadměrných deficitů, který by mohl ohrozit stabilitu eura?

Z těchto obav byl v roce 1997 členskými státy EU přijat dokument, který se nazývá Pakt stability a růstu (dále jen Pakt).

Cílem Paktu je zamezení vzniku vysokých schodků veřejných rozpočtů. Pakt používá střednědobý rozpočtový horizont, v němž by členské státy měnové unie měly dosahovat „vyrovnaných nebo přebytkových rozpočtů“. Střednědobý rozpočtový horizont je chápán jako období tří let. Se zemí, která poruší pravidla Paktu, je zahájena procedura nadměrného schodku. Provinilá země musí předložit hodnověrný plán, jakým způsobem zamýšlí nadměrný deficit odstranit. Jedná-li se o členskou zemi eurozóny, lze ji za neplnění nápravného programu vystavit finančním sankcím. O sankcích rozhodují kvalifikovanou většinou ministři Rady EU.

Pakt, jak je zmíněno výše, snaží zamezit vzniku vysokých schodků veřejných rozpočtů. Každá vláda členského státu eurozóny má předložit na začátku roku Stabilizační program. Tento dokument obsahuje vládní rozpočtový plán na daný rok a následující tři roky. Komise prověří každý program včetně technických aspektů a celkové ohodnocení doručí Radě ministrů financí (tzv. ECOFIN). Každá zpráva musí obsahovat zhodnocení, jestli jsou plánované rozpočty v souladu s Paktem a jestli byly předchozí závazky splněny. Komise může rovněž upozornit na technické chyby, například na příliš optimistické předpovědi. ECOFIN poté kvalifikovanou většinou učiní rozhodnutí, které se týká nejen případného schválení zprávy, ale může navíc zahrnovat doporučení, jež tvoří opravnou ruku. Všechny tyto dokumenty jsou veřejné.

Členské země EU, které nejsou členy eurozóny, musí předložit Program konvergence. Obsah těchto programů i procedura, která je provází, je stejná jako v případě Stabilizačních programů s tím rozdílem, že ECOFIN nemůže uvalit sankce, může jenom vydat doporučení. Nicméně, pro země plánující vstup do měnové unie je neschopnost splnit podmínky Paktu považována za porušení rozpočtových kritérií.

Pakt je od počátku svého vzniku předmětem častých diskuzí a také rozepří. Ty vyvrcholily v listopadu 2003, kdy měly být uvaleny sankce na Německo a Francii za jejich nadměrné deficity. Pod tlakem francouzského a německého ministerstva financí se ECOFIN však zřekl sankcí a vyhlásil odklad uplatnění Paktu. Komise však ECOFIN postavila

před Evropský soudní dvůr (dále jen ESD), výsledek byl však zklamáním - Francie a Německo nebyly potrestány, byla pouze uznána chyba ve formulaci „odložení“ Paktu. Tato situace vyvolala celou řadu diskuzí a protestů a výsledkem byla dohoda na revizi pravidel Paktu, která byla přijata v červnu 2005. Rozšířen byl především okruh výjimečných okolností, na které lze brát ohled při rozhodování, zda zahájit proceduru nadměrného schodku. Prodlouženy byly též časové lhůty pro nápravná opatření.

Pakt je založen na třech organizačních principech:

➤ **Definice nadměrných deficitů**

V principu by deficit neměl překročit 3 % HDP. Speciální okolnosti odpovídají hlubokým recesím. Revize z roku 2005 připouští řadu „jiných faktorů“.

➤ **Ochranná ruka**

Má za cíl skrze přátelský nátlak přimět vlády, aby se vyvarovaly sklonu k vytváření deficitu. Prevence se opírá o výroční Programy stability, jež jsou vyhodnocovány Komisí, která vystaví doporučení Radě ministrů financí. Ta následně vyjádří svůj názor.

➤ **Nápravná ruka**

Spustí se v případě nadměrných deficitů, povede k uplatňování čím dál větších závazných doporučení od Rady ministrů financí založených na připomínkách Evropské komise. Jemnější procedura, nazvaná rané varování, může být spuštěna, když ECOFIN na základě doporučení od Komise určí, že země může brzy zaznamenat nadměrný deficit. Pokud se země neřídí doporučeními a nadále provozuje nadměrné deficity, můžou následovat sankce, které mají podobu pokut. [17]

2.3 Euro - jednotná měna eurozóny

Euro je název společné měny, která je oficiálním platidlem v 16 státech EU (tyto státy tvoří eurozónu) a v šesti dalších zemích mimo EU.

Měnová jednotka euro je označována mezinárodním kódem EUR. Značka této

jednotné měny má podobu písmene E prořatého dvěma jasně vyznačenými souběžnými vodorovnými čarami. Tato výsledná podoba je inspirována řeckým písmenem ypsilon a odkazuje na kolébku evropské civilizace a zároveň je první hláskou jména „Evropa“. Souběžné čáry značí stabilitu eura.

2.3.1 Eurobankovky

Proces přípravy eurobankovek začal v listopadu 1994, kdy se vybíralo mezi návrhy grafického ztvárnění celé série bankovek a současně bylo rozhodnuto, že bankovky budou vydány v sedmi různých nominálních hodnotách - 5 €, 10 €, 20 €, 50 €, 100 €, 200 € a 500 €.

Za jejich výrobu a distribuci odpovídá Evropská centrální banka (dále jen ECB), měnový příjem z jejich emise patří Eurosystemu. Avšak protože se ECB nezapojuje do hotovostních operací s komerčními bankami, obstarávají uvádění eura do oběhu i jeho skladování centrální banky členských států eurozóny.

2.3.1.1 Vzhled bankovek

Design bankovek je pro všechny členské státy eurozóny shodný. Na lícové straně jsou zobrazeny náměty oken a portálů, jež mají symbolizovat evropského ducha otevřenosti a spolupráce. Na rubové straně jsou zobrazeny různá provedení mostů jako symbolů úzkých vazeb mezi evropskými národy i mezi Evropou a zbytkem světa. Grafika na jednotlivých bankovkách připomíná jednotlivá architektonická období evropských dějin. Velký důraz byl však kladen na to, aby znázorněné příklady architektury nereprezentovaly žádnou skutečnou památku.

Na všech bankovkách je také znázorněn motiv evropské vlajky, iniciály ECB v pěti jazykových verzích, mapa Evropy na zadní straně, název EURO v obou abecedách (latinské a řecké) a podpis nynějšího prezidenta ECB.

2.3.1.2 Ochranné prvky

Eurobankovky mají následujících osm ochranných prvků: pevný papír, vodoznak, hlubotisk, ochranný proužek, soutiskovou značku, fólii s hologramem, iridiscenční pruh

a opticky proměnlivou barvu. Všechny ochranné prvky mohou být snadno prověřovány. Pro ověření pravosti se doporučuje zkontrolovat vždy několik ochranných prvků. Taková kontrola pravosti bankovky trvá jen několik vteřin a přitom umožňuje vyhnout se mnoha případným nepříjemnostem. Pravá bankovka se pozná hmatem, nastavením proti světlu a nakloněním.¹²

2.3.2 Euromince

Za výrobu a vydávání euromincí zodpovídají členské státy eurozóny, kdy koordinací roli celého procesu zastává Evropská komise. Obvykle jsou za ražbu mincí zodpovědné mincovny jednotlivých států, kromě zemí, které svou mincovnu nemají a výrobu mincí objednávají u jiných výrobců. Měnový příjem z vydávání euromincí zůstává členským státům.

2.3.2.1 Vzhled mincí

Proces přípravy euromincí začal již v roce 1991, kdy se neformálně začali scházet ředitelé mincoven jednotlivých členských států za účelem diskusí o vhodných technických parametrech budoucích euromincí. Byla ustanovena pracovní skupina, která doporučila sadu euromincí obsahující osm různých nominálních hodnot - 1, 2, 5, 10, 20, 50 centů a 1 € a 2 €. Skupina také rozhodla o technických aspektech (optimální zvolení váhy, rozměru, materiálu atd.). V dubnu 1996 ve Veroně Rada ECOFIN rozhodla o konečné podobě mincí - jedna strana bude evropská (společná), druhá čistě národní (za výběr národní strany mincí odpovídá každý členský stát samostatně, povinností je zobrazit na národní straně evropský symbol tvořený kruhem dvanácti hvězd, dále se vzhled rubových stran řídí několika pravidly a směrnici). Nicméně euromince platí, bez ohledu na svou národní stranu, ve všech státech eurozóny.

Za účelem výběru společné evropské strany byla vypsána veřejná soutěž, kdy každý z účastníků soutěže musel předložit návrh na kompletní sadu euromincí v duchu jednoho z následujících témat: architektonický a dekorační styl, cíle a ideje EU a Evropské osobnosti. Vítězem celoevropské soutěže se stal grafik Luc Luyckx z Belgické královské

---

¹² *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Ochranné prvky. Dostupné z WWW: <http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/euro_ochran_prvky.html>.

mincovny. Vzhled mincí znázorňuje EU z různých pohledů. První tři mince (1, 2 a 5 centů) představují pozici Evropy ve světě. 10, 20 a 50 centů symbolizuje EU jako unii národů. Konečně Evropa bez hranic je znázorněna na mincích 1 € a 2 €. Od 1. ledna 2007 jsou v oběhu nové euromince, na kterých je zohledněno rozšíření EU.

2.3.2.2 Ochranné prvky

Euromince obsahují ochranné prvky, které umožňují jejich identifikaci v přístrojích pro příjem a výdej mincí. Bez ohledu na to, kde byly mince vyrobeny, je lze používat v prodejních automatech v kterékoli zemi eurozóny. Při výrobě mincí 1 € a 2 € se používá vyspělá technologie – plátování a kombinace odlišných barev slitiny pro střed a mezikruží mince. Materiál použitý pro mince v hodnotě 10, 20 a 50 centů je zvláštní slitina (tzv. severské zlato), kterou je velmi obtížné vyrobit a která se používá výhradně pro mince. Nápis na hraně mince v hodnotě 2 € a použití zvláštního kovu pro mince v hodnotě 10, 20 a 50 centů chrání tyto peníze proti padělání. [26]

3 PODMÍNKY VSTUPU DO MĚNOVÉ UNIE

3.1 Maastrichtská kritéria

ČR vstoupila 1. května 2004 do EU a stala se tak jejím oficiálním členem a automaticky i účastníkem třetí fáze HMU. Zavázala se tak přijmout oficiální společnou měnu euro, avšak vztahuje se na ni přechodná výjimka pro zavedení eura. To znamená, že ČR doposud nezavedla euro, protože nesplnila nezbytné podmínky pro zavedení jednotné měny vyplývající z práva EU. V důsledku toho se na ni nevztahují některá ustanovení práva EU, zejména o změně národní měny. Přechodnost této výjimky ovšem nezbavuje členský stát povinnosti přijmout euro. Země s přechodnou výjimkou je povinna usilovat o zavedení eura v nejbližším možném termínu.

Podmínky vstupu do měnové unie - konvergenční kritéria, známá také jako Maastrichtská kritéria, lze rozdělit do dvou oblastí - měnové a rozpočtové (fiskální).

Mezi měnová kritéria patří kritérium cenové stability, dlouhodobých úrokových sazeb a stability kurzu měny. Tyto kritéria jsou bezprostředně spojena s Českou národní bankou (dále jen ČNB) a její měnovou politikou. Rozpočtová kritéria oproti tomu stanovují maximální výši schodku státního rozpočtu a veřejného dluhu v poměru k HDP.

Nezbytnou podmínkou je udržitelnost těchto kritérií, nikoli pouze jejich jednorázové splnění. Vedle těchto kritérií uvádí Smlouva o EU rovněž požadavek na slučitelnost právních předpisů jednotlivých zemí s legislativou ES.

3.1.1 Cenová stabilita

Kritérium cenové stability znamená, že členský stát vykazuje dlouhodobě udržitelnou cenovou stabilitu a průměrnou míru inflace měřenou v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením, jež nepřekračuje o více než 1,5 procentního bodu míru inflace nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků. Inflace se měří pomocí harmonizovaného indexu spotřebitelských cen (dále jen HICP) na srovnatelném základě s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.

Uplatňování těchto ustanovení při hodnocení plnění kritéria cenové stability:

- Vymezení „nejvýše tří členských států, které v oblasti cenové stability dosáhly nejlepších výsledků“, které je použito v definici referenční hodnoty, se v praxi uplatňuje jako nevážený aritmetický průměr míry inflace ve třech zemích, které dosáhly nejnižší míry inflace, za předpokladu, že tato míra inflace je v souladu s požadavky cenové stability.
- Požadavek cenové stability při výběru tří zemí, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků, ponechává volný prostor pro výběr těchto zemí. V současné době se uplatňuje pravidlo, že se jedná o tři země s nejnižší kladnou inflací.
- Co se týká „průměrné míry inflace měřené v průběhu jednoho roku před provedeným šetřením“, tato míra inflace se vypočítává pomocí přírůstku aktuálního průměru harmonizovaného indexu spotřebitelských cen za posledních 12 měsíců ve srovnání s předchozím průměrem za 12 měsíců.
- Inflace se měří pomocí tzv. harmonizovaného indexu spotřebitelských cen.

3.1.2 Úrokové míry

Kritérium konvergence úrokových sazeb znamená, že v průběhu jednoho roku před šetřením průměrná dlouhodobá nominální úroková sazba členského státu nepřekračovala o více než 2 procentní body úrokovou sazbu nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků. Úrokové sazby se zjišťují na základě dlouhodobých státních dluhopisů nebo srovnatelných cenných papírů, s přihlédnutím k rozdílnému vymezení pojmů v jednotlivých členských státech.

Uplatňování těchto ustanovení při hodnocení plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb:

- Při zkoumání „průměrné dlouhodobé nominální úrokové sazby“ za období „jednoho roku před šetřením“ se tato dlouhodobá úroková sazba vypočítává jako aritmetický průměr za posledních 12 měsíců, za které jsou k dispozici údaje o HICP.
- „Úroková sazba nejvýše tří členských států, které dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků“, pomocí které je definována referenční hodnota, se určuje jako nevážený aritmetický průměr dlouhodobých úrokových sazeb

ve třech zemích, které dosáhly nejnižší míry inflace. Úrokové sazby se měří na základě harmonizovaných dlouhodobých úrokových sazeb, které byly sestaveny pro vyhodnocování konvergence.

3.1.3 Vládní deficit

Kritérium veřejného deficitu znamená, že poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekročí referenční hodnotu (stanovenou v protokolu o postupu při nadměrném schodku jako 3 % HDP), kromě případů, kdy:

- buď poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží doporučené hodnotě,
- nebo by překročení doporučené hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstával blízko doporučené hodnotě. Veřejný deficit znamená deficit, vztahující se k ústřední vládě včetně regionálních a místních úřadů a fondů sociálního zabezpečení, s výjimkou komerčních operací, definovaných v Evropském systému makroekonomických účtů.

3.1.4 Veřejný dluh

Kritérium veřejného dluhu znamená, že poměr veřejného zadlužení k HDP nepřekročí doporučenou hodnotu (stanovenou v protokolu o postupu při nadměrném schodku jako 60 % HDP), ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k doporučené hodnotě.

Veřejný dluh znamená hrubý úhrn dluhů v nominálních hodnotách na konci roku, konsolidovaných uvnitř mezi jednotlivými odvětvími státního sektoru. [30]

3.1.5 Stabilita měnového kurzu

Toto kritérium znamená, že dotyčná měna se nejprve musí přihlásit do tzv. mechanismu směnných kurzů II - tzv. ERM II - v rámci tohoto mechanismu musí udržovat dotyčná měna svůj kurz vůči euru v předepsaném flukтуаčním pásmu $\pm 15\%$

bez devalvace během alespoň dvou posledních let před šetřením. A právě vyhodnocování tohoto plnění může být nazýváno plněním kritéria kursové stability.¹³

Dosažení těchto cílů má za úkol vytvářet nejen stabilní hospodářské podmínky, ale také určitý stupeň sblížení mezi zúčastněnými členskými státy, jehož je zapotřebí k náležitému fungování HMU.

3.2 Přijetí eura v ČR

3.2.1 Scénáře přijetí eura v ČR

Důležitým rozhodnutím při přípravách na zavedení eura je volba scénáře přechodu na jednotnou měnu. Možnost výběru je ze tří variant:

- scénář s využitím přechodného období (tzv. madridský scénář),
- jednorázový přechod na euro s využitím tzv. doběhu,
- jednorázový přechod na euro (tzv. velký třesk).

3.2.1.1 Scénář s využitím přechodného období (tzv. „madridský“ scénář)

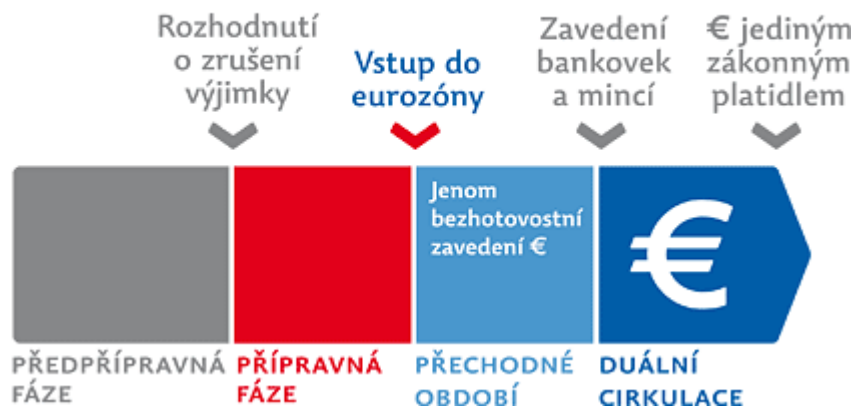
Tento scénář označuje situaci, kdy euro je nejprve zavedeno pouze v bezhotovostní podobě a po uplynutí přechodného období (v délce nejvýše tří let) je uvedeno též do hotovostního oběhu formou bankovek a mincí. Uvedený způsob zvolili zakládající členové eurozóny.

---

¹³ ČULÍKOVÁ, Alena. *Vstup ČR do měnové unie*. Pardubice, 2006. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice. S. 24.

Obrázek 2 - Scénář s využitím přechodného období

Madridský scénář zavedení eura

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice

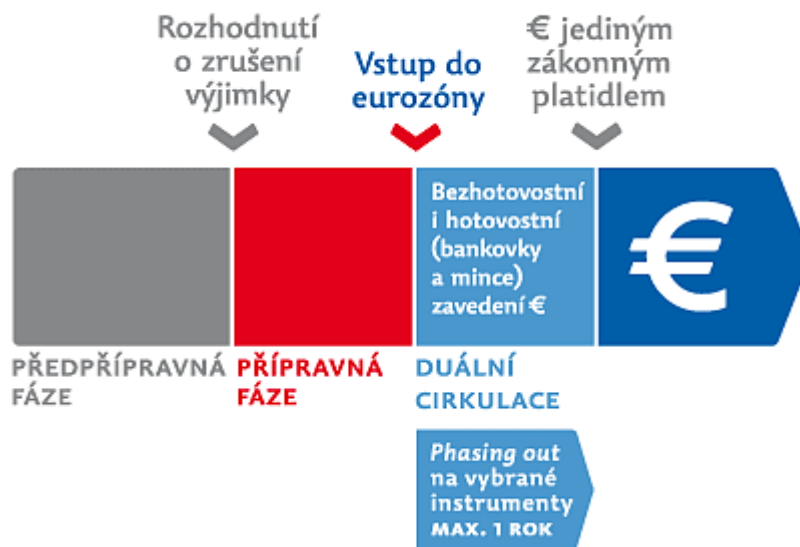
3.2.1.2 Jednorázový přechod na euro s využitím tzv. „fáze postupného zrušení“

V tomto případě se euro ve stejném okamžiku začne používat v hotovostním i bezhotovostním platebním styku. Ve vybraných oblastech (např. placení daní, fakturace malých podnikatelů, apod.) lze však po určitou dobu (maximálně jeden rok) používat původní národní měnu.[30]

Obrázek 3 - Jednorázový přechod na euro s využitím tzv. „fáze postupného zrušení“

Scénář *Phasing Out* zavedení eura

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice

3.2.1.3 Jednorázový přechod na euro, tzv. velký třesk

V tomto scénáři se euro začíná ke stejnému dni používat v bezhotovostním i hotovostním platebním styku. Ve srovnání s madridským scénářem je tato varianta náročnější na koordinační a přípravné práce, jelikož všechny subjekty soukromého i veřejného sektoru musejí být schopny přejít z národní měny na euro prakticky v jednom okamžiku.

Obrázek 4 - Jednorázový přechod na euro, tzv. velký třesk

Scénář *Big Bang* (velký třesk) zavedení eura

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice

Dne 30. 6. 2006 vláda ČR rozhodla zvolit při zavedení eura variantu jednorázového přechodu na euro, tzv. „velký třesk“.

Tento scénář je rozdělen do pěti časových fází:

- Předpřípravná fáze před rozhodnutím o zrušení výjimky pro zavedení eura - ve všech činnostech se používá česká koruna, probíhají technické přípravy na změnu.
- Přípravná fáze po rozhodnutí o zrušení výjimky pro zavedení eura a před dnem vstupu do eurozóny - ve všech platbách se používá česká koruna, ceny v obchodech, údaje na výplatních páskách, konečné zůstatky na výpisech z bank a podobně jsou uváděny v korunách i v eurech na základě přepočtu podle stanoveného přepočítávacího koeficientu - tzv. duální označování cen. Předpokládaná délka této fáze je přibližně půl roku.
- Období duální cirkulace - dnem zavedení eura musí být všechny bezhotovostní platby prováděny v eurech, pro hotovostní platby mohou být používána eura i české koruny. Česká koruna je postupně stahována z oběhu. Obchodníci mají povinnost zákazníkům vydávat pouze eura, pokračuje také duální označování cen. Trvání období duální cirkulace bude 2 týdny, a to v závislosti na konkrétním datu vstupu (tak, aby se jednalo o celé dva kalendářní týdny).

- Období mezi koncem duální cirkulace a koncem duálního označování cen - ve všech transakcích je používáno výhradně euro, ale pro lepší porovnání cen jsou hodnoty v obchodech i na různých výpisech stále uváděny také v českých korunách. Období bude trvat do konce kalendářního roku, kdy bylo zavedeno euro (za předpokladu zavedení k 1. lednu).
- Závěrečná fáze zavádění eura - po ukončení povinného duálního označování cen budou veškeré transakce uváděny v eurech. Obchodníci mohou dobrovolně uvádět ceny také v korunách, ale nebude to po nich vyžadováno.

3.2.2 Základní zásady zavedení eura v ČR

Základní zásady zavedení eura v ČR jsou tyto:

- jednorázové zavedení eura,
- duální cirkulace - krátké období paralelního oběhu eura a české koruny po termínu,
- zajištění kontinuity právních nástrojů.

Zavedení eura v ČR neovlivní platnost smluv a jiných právních nástrojů, přičemž právními nástroji se rozumí právní předpisy, správní akty, soudní rozhodnutí, smlouvy, jednostranné právní akty, platební nástroje jiné než bankovky a mince a ostatní nástroje mající právní účinek. Všechny smlouvy, které obsahují údaje v českých korunách, zůstanou po zavedení eura nadále platné. Hodnoty v korunách se budou považovat za hodnoty v eurech přepočítané s použitím přepočítavacího koeficientu.

➤ Pravidla pro použití přepočítavacího koeficientu

Při konverzi korunových hodnot na eura bude možné použít pouze přepočítavací koeficient, který bude stanoven Radou EU ve zvláštním nařízení. Všechny korunové hodnoty dse proto budou přepočítávat pouze na základě tohoto koeficientu a nebude možné použít kurz jiný.

➤ Pravidla zaokrouhlování

Ode dne zavedení eura v ČR bude nutné považovat odkazy v právních

nástrojích na české koruny za odkazy na euro přepočítané podle stanoveného přepočítavacího koeficientu. Peněžní částky, které byly stanoveny v korunách, ale které mají být zaplacené v eurech, se zaokrouhlí na nejbližší eurocent. U souhrnně účtovaných služeb se zaokrouhlí konečná hodnota, nikoliv jednotlivé částkové položky. Při konverzi korunových hodnot na eura nemohou být požadovány žádné s tím spojené poplatky. Ve zvláště určených případech bude stanoveno specifické zaokrouhlování, zejména u daní a poplatků a blokových pokut.

➤ **Princip nepoškození občana, zajištění cenové neutrality při přechodu na euro**

Zavedení eura nesmí poškodit občany a spotřebitele. Poplatky občanů a daně, pokud se nepřevědou přesně podle stanovených pravidel zaokrouhlování, se zaokrouhlí směrem dolů, vratky daní a částky výnosů daní zasílané příjemcům dle rozpočtového určení daní a platby státu občanům se zaokrouhlí nahoru.

➤ **Předcházení zvýšení cen, vnímané inflaci, monitoring a kontrola**

V souvislosti se zavedením eura se uskuteční všechny potřebné kroky pro to, aby zavedení eura nebylo zneužito jako záminka neodůvodněného zvýšení cen. Vývoj cen bude pravidelně monitorován a dodržování pravidel přepočtu a duálního označení cen bude důsledně kontrolováno.

➤ **Minimalizace nákladů**

Náklady, které při přípravě na zavedení eura vzniknou jednotlivým subjektům, si každý subjekt pokryje sám. Tato zásada platí pro veřejný i soukromý sektor.

➤ **Věcná a finanční odpovědnost**

Orgány státní správy a samosprávy budou zodpovědné v rámci svých kompetencí za přípravu příslušných právních aktů. Každý subjekt, včetně subjektů soukromého sektoru, bude odpovědný za svou organizační přípravu přechodu na euro.

3.2.3 Harmonogram zavedení eura v ČR

Harmonogram zavedení eura je závislý na rozhodnutí vlády ČR a ČNB o termínu vstupu ČR do systému směnných kurzů ERM II a na schopnosti ČR plnit dlouhodobě a důvěryhodně maastrichtská kritéria.

➤ **1. etapa - do vstupu do ERM II**

Probíhají první přípravy změn spojených se zavedením eura a země absolvuje přístupovou proceduru do systému směnných kurzů ERM II s orgány EU.

➤ **2. etapa - od vstupu do ERM II po rozhodnutí o přijetí ČR do eurozóny**

Členství v ERM II musí trvat minimálně 2 roky - probíhá komunikační kampaň, příprava a přijímání legislativních změn, úpravy informačních systémů a podobně. Všechny další kroky jsou podmíněny úspěšným pobytem v ERM II a splněním všech maastrichtských kritérií.

➤ **3. etapa - mezi rozhodnutím Rady EU o zrušení výjimky pro zavedení eura (a stanovením přepočítávacího koeficientu) do dne vstupu do eurozóny**

Přináší nutnost završení technické přípravy země na vstup do eurozóny (zabezpečit potřebné množství eurových bankovek a ražbu mincí prohotovostní oběh, předzásobit ČNB a komerční banky eurovým oběživem, zásobit maloobchod eurovým oběživem atd.).

➤ **4. etapa - po vstupu do eurozóny**

Je třeba aplikovat pravidla o duální cirkulaci a zajistit stahování národní měny z oběhu a její výměnu za euro, po uplynutí období duální cirkulace koruny a eura pokračovat ve výměně národního oběživa za euro v centrální bance a v komerčních bankách, zajistit dodržování pravidel pro povinné období duálního označování cen, sledovat vývoj cenové hladiny a aplikovat pravidla proti zneužívání zavedení eura k navyšování cen, pokračovat v komunikaci a vysvětlování změn plynoucích ze zavedení eura. [10]

4 ÚLOHA (NEJEN) EVROPSKÝCH INSTITUCÍ PŘI ZABEZPEČOVÁNÍ STABILITY EURO

4.1 Úloha evropských institucí

4.1.1 Evropský systém centrálních bank

ESCB je trvalou institucí, která vznikla v závěrečné etapě měnové unie 1. června 1998. ESCB se skládá z ECB a z centrálních bank všech členských států EU. Na rozdíl od nich však ESCB nemá právní subjektivitu.

Mezi hlavní úkoly ESCB patří:

- zajištění stability cen,
- podpora základní ekonomické politiky EU,
- nedělitelnost měnové politiky,
- federalismus a subsidiarita,
- nezávislost a odpovědnost.

Prvořadým úkolem ESCB je udržovat cenovou stabilitu (úkoly ESCB se vztahují pouze na země, které zavedly euro jako svou měnu).

ESCB je řízen ECB, která je jakousi hlavou ESCB. ECB zajišťuje, aby úkoly, stanovené ESCB, byly plněny buď samotnou centrální bankou, nebo národními centrálními bankami, které jsou za daný úkol odpovědné.[25]

4.1.2 Eurosystém

Eurosystém se skládá z ECB a národních centrálních bank zemí, které zavedly euro. Eurosystém a ESCB budou fungovat paralelně do té doby, dokud všechny členské státy EU nezavedou euro.

4.1.3 Národní centrální banky

Provozní uspořádání Eurosystému je založeno na principu decentralizace. Národní

centrální banky vykonávají téměř všechny provozní úkoly Eurosystemu a provádějí tak rozhodnutí přijatá centrálně Radou guvernérů ECB.

4.1.4 Evropská centrální banka

ECB byla ustavena 1. června 1998 jako součást Eurosystemu a ESCB, přičemž od 1. ledna 1999 odpovídá za provádění měnové politiky v eurozóně. ECB má právní subjektivitu, její sídlo je ve Frankfurtu nad Mohanem.

4.1.4.1 Úkoly ECB

Hlavním úkolem ECB je udržovat cenovou stabilitu. ECB odpovídá zejména za následující oblasti:

- vymezení činností Eurosystemu,
- vymezení, koordinace a sledování operací měnové politiky,
- přijímání právních aktů,
- schvalování emise bankovek,
- intervence na devizových trzích,
- spolupráce na mezinárodní a evropské úrovni.

4.1.4.2 Nezávislost ECB

Nezávislost ECB a národních centrálních bank přispívá k zachování cenové stability a obsahuje čtyři základní podmínky:

➤ Institucionální nezávislost

Banky nesmějí požadovat nebo přijímat pokyny od orgánů ES, vlády členského státu nebo jiného orgánu.

➤ Osobní (personální) nezávislost

Funkční období vrcholných orgánů národních bank musí být dostatečně dlouhé (min. 5 let) a představitelé centrálních bank mohou být odvoláni pouze z důvodů

uvedených ve Smlouvě (resp. čl. 14 Statutu).

➤ **Věcná (funkční) nezávislost**

Hlavním cílem centrálních bank a ECB je udržovat cenovou stabilitu.

➤ **Finanční nezávislost**

Vlády nesmějí využívat národní centrální banky k financování rozpočtových výdajů a nesmějí ovlivňovat rozpočty těchto bank.

4.1.4.3 Organizace ECB

Organizační struktura ECB v zásadě kopíruje vzor německé centrální banky.

Hlavními orgány jsou:

➤ **Výkonná rada**

Výkonná rada se skládá z prezidenta ECB, viceprezidenta a čtyř dalších členů. Jejich funkční období je osmileté bez možnosti opakování.

Mezi hlavní úkoly Výkonné rady patří:

- odpovědnost za provádění měnové politiky v souladu s rozhodnutím Rady guvernérů,
- koordinovat činnost národních centrálních bank,
- řídit běžný chod banky.

➤ **Rada guvernérů**

Rada guvernérů je hlavním rozhodovacím orgánem ECB. Je složena z šesti členů Výkonné rady a z guvernérů centrálních bank států eurozóny. Mezi hlavní úkoly Rady guvernérů patří:

- formulovat základní principy měnové politiky eurozóny,
- rozhodovat o výši úrokových sazeb,
- povolování vydávání bankovek v EU.

➤ **Generální rada**

Generální rada je složena z prezidenta a viceprezidenta ECB a z guvernérů centrálních bank všech 27 členských států EU a byla zřízena dodatečně jako třetí rozhodovací orgán ECB. K činnosti Generální rady patří:

- konzultační a koordinační součinnost v rámci ESCB,
- pomoc při rozšiřování eurozóny.

➤ **Prezident**

Prezident ECB provádí měnovou politiku v souladu s instrukcemi a rozhodnutími Generální rady. Předsedá Radě ECB, Výboru ředitelů a Generální radě. Prezidentem ECB se v listopadu 2003 stal Jean-Claude Trichet.

4.1.4.4 Hlasování

Statut ECB a ESCB vymezuje, že:

- Právo hlasovat mají pouze osobně přítomní členové Rady ECB, přičemž každý člen má jeden hlas. Odchylně od tohoto pravidla může jednací řád stanovit, že členové Rady ECB mohou hlasovat prostřednictvím telefonické konference. Jednací řád dále stanoví, že člen Rady ECB, který po delší období nemůže hlasovat, může za sebe jmenovat náhradníka.
- Není-li stanoveno Statutem jinak, rozhoduje Rada ECB a Výbor ředitelů ve většině případů prostou většinou a při rovnosti hlasů rozhoduje hlas předsedy (prezident ECB). Při rozhodování o finančních ustanoveních ESCB jsou hlasy v radě ECB váženy podle podílů národních centrálních bank na upsaném kapitálu ECB. Hlasy členů Výboru ředitelů mají nulovou váhu. Rozhodnutí vyžadující kvalifikovanou většinu je přijato, představují-li odevzdané kladné hlasy alespoň dvě třetiny upsaného kapitálu ECB a alespoň polovinu podílníků. Nemůže-li být některý z guvernérů přítomen, může určit k odevzdání svého váženého hlasu náhradníka.
- Rada ECB je usnášeníschopná, jsou-li přítomny alespoň dvě třetiny jejích členů. Není-li tato podmínka splněn, může prezident ECB svolat mimořádné zasedání, na němž

mohou být rozhodnutí přijímána bez ohledu na kvórum dvou třetin.

- Rozhodnutí, o němž je hlasováno, může být přijato také písemnou formou. Tento postup je schválen, nemají-li tři nebo více členů Rady ECB proti tomu námitky. Písemný postup vyžaduje normálně nejméně pět pracovních dnů na odevzdání hlasu každého člena Rady ECB. Záznam takového rozhodnutí je zapsán v prvních minutách následné schůze Rady.
- V některých případech může prezident rozhodnout o tajném hlasování, je-li o to požádán alespoň třemi členy Rady ECB nebo jsou-li členové Rady osobně zainteresováni na rozhodnutí. V takových případech se členové, kterých se dané rozhodnutí týká, neúčastní hlasování.¹⁴

4.1.4.5 Nástroje ECB

K tomu, aby Eurosystem mohl plnit svůj prvořadý cíl, tedy udržování cenové stability, má k dispozici řadu měnověpolitických nástrojů.

➤ **Operace na volném trhu**

Nejdůležitějším nástrojem jsou operace na volném trhu. Používají se k:

- ovlivňování úrokových sazeb,
- řízení stavu likvidity na peněžním trhu,
- signalizaci orientace měnové politiky.

➤ **Stálé facility**

Eurosystem také nabízí dvě stálé facility, jejichž účelem je poskytovat nebo absorbovat likviditu do druhého dne a vymezovat maximální a minimální úroveň pro tržní úrokové sazby pro úvěry a vklady do druhého dne.

K dispozici jsou tyto stálé facility:

- Mezní zápůjční facility (marginální výpůjční facility) – umožňuje protistranám (tj. finančním institucím, např. bankám), aby proti způsobilým aktivům získaly od národních centrálních bank likviditu do druhého dne.

---

¹⁴ FIALOVÁ, Věra. *Postavení Evropské centrální banky*. Pardubice, 2001. Diplomová práce. Univerzita Pardubice. S. 53-54.

➤ Vkladová (depozitní) facilitata – protistrany mohou u národních centrálních bank ukládat prostředky do druhého dne.

➤ **Povinné minimální rezervy**

Eurosystém také vyžaduje, aby úvěrové instituce držely na účtech u národních centrálních bank minimální rezervy.

4.1.4.6 Měnová politika ECB

Hlavním úkolem ECB je péče o cenovou stabilitu. V rámci měnové politiky se stanovují krátkodobé úrokové sazby, které ovlivňují ekonomiku a v konečném důsledku také cenovou hladinu.

Strategie měnové politiky popisuje, jak budou přijímána měnová rozhodnutí, aby bylo dosaženo výše zmíněného cíle - cenové stability.

Tato strategie plní dva důležité cíle:

- zaprvé, pro samotný proces utváření měnové politiky stanoví jasnou strukturu,
- zadruhé, tato strategie představuje nástroj, pomocí něhož jsou měnová rozhodnutí zdůvodňována před veřejností (vnější rozměr).

4.1.5 Dva pilíře měnové politiky ECB

Aby mohla ECB provádět měnovou politiku co nejlépe, používá specifickou metodiku, pomocí které se snaží určit podobu a rozsah rizik ohrožujících v eurozóně cenovou stabilitu. Pro identifikaci těchto rizik musí ECB pečlivě analyzovat hospodářský a měnový vývoj. Aby se zabránilo přehlédnutí důležitých informací, vytvořila ECB pro svou analýzu tzv. systém dvou pilířů:

- hospodářské analýzy,
- měnové analýzy.

Hospodářská analýza se zabývá hodnocením krátkodobých až střednědobých faktorů cenového vývoje a zaměřuje se na reálnou aktivitu a finanční podmínky v ekonomice.

Měnová analýza se zaměřuje na dlouhodobější výhled a zkoumá dlouhodobý vztah mezi penězi a cenami. Slouží zejména jako prostředek k ověření, zda krátkodobé až střednědobé ukazatele pro měnovou politiku, které vycházejí z hospodářské analýzy, odpovídají také střednědobé až dlouhodobé perspektivě vývoje.

Smyslem dvoupilírového přístupu je zajistit, aby byly při hodnocení rizik pro cenovou stabilitu využity všechny relevantní údaje a aby se odlišným pohledům na danou problematiku a porovnávání různých údajů věnovala dostatečná pozornost. [26]

4.1.4.7 Finanční ustanovení ECB

K 1. 1. 2009 činil základní kapitál ECB 5 760 652 402,58 EUR. Základní kapitál ECB pochází od národních centrálních bank všech členských států EU. Národní centrální banky Eurosystemu jsou povinny splatit svůj podíl na upsaném kapitálu v plné výši. Národní centrální banky zemí, které nejsou členy eurozóny, byly povinny splatit 7% svého podílu na upsaném kapitálu. V případě ČNB se jedná o částku cca 5,84 mil. EUR. Kapitál může být zvyšován rozhodnutím Rady ECB. Kapitál je upisován podle klíče pro upisování kapitálu. V případě změny tohoto klíče převedou národní centrální banky mezi sebou kapitálové podíly tak, aby rozdělení kapitálových podílů odpovídalo změněnému klíči.

Váhy podílů národních centrálních bank v klíči pro upisování základního kapitálu ECB jsou stanoveny rovným dílem podle podílu příslušného členského státu na celkovém počtu obyvatel a na hrubém domácím produktu. ECB upravuje vážené podíly každých pět let a kdykoli nový členský stát přistoupí k EU. Úprava probíhá na základě údajů poskytnutých Evropskou komisí.

Plně splacené podíly národních centrálních bank zemí eurozóny na základním kapitálu ECB činí 4 020 445 721,56 EUR.

➤ Rozdělování čistých zisků a ztrát ECB - čistý zisk ECB je převáděn v tomto pořadí:

- částka, již určí Rada guvernérů a jež nesmí překročit 20 % čistého zisku, se převede do všeobecného rezervního fondu až do výše 100 % základního kapitálu,
- zbývající čistý zisk se rozděluje podílníkům ECB v poměru k jejich splaceným podílům.

Zaznamená-li ECB ztrátu, může být schodek vyrovnán ze všeobecného rezervního fondu ECB, a bude-li to nezbytné, na základě rozhodnutí Rady guvernérů z měnového příjmu příslušného účetního roku, a to poměrně až do výše částek přidělených národním centrálním bankám.¹⁵

➤ **Rozdělování měnových příjmů národních centrálních bank**

Příjmy připadající národním centrálním bankám z plnění úkolů měnové politiky ESCB jsou koncem každého finančního roku rozdělovány.

Částka měnového příjmu každé národní centrální banky se rovná jejímu ročnímu příjmu z jejích aktiv udržovaných jako protihodnota bankovek v oběhu a depozitních závazků z vkladů úvěrových institucí. Tato aktiva jsou národními centrálními bankami vedena odděleně, v souladu se směrnicemi, které stanovila Rada ECB.

Částka měnového příjmu každé národní centrální banky se snižuje o částku rovnou úrokům placeným touto centrální bankou úvěrovým institucím za jimi deponované vklady.

Rada ECB může rozhodnout, že národní centrální banky nahradí náklady spojené s vydáváním bankovek, nebo za výjimečných okolností, náklady za zvláštní ztráty, které vznikly v rámci operací měnové politiky, prováděných ve prospěch ESCB. Náhrady se poskytují v takové formě, jakou Rada ECB považuje za vhodnou. Tyto částky mohou být započteny na měnový příjem národních centrálních bank. Úhrnný měnový příjem národních centrálních bank se rozdělí mezi tyto banky v poměru podle jejich splacených podílů na kapitálu ECB, s výhradou rozhodnutí Rady ECB. [6]

4.2 Institucionální zajištění v České republice

Usnesením č. 1510 ze dne 23. listopadu 2005 vláda ČR schválila materiál Institucionální zajištění přijetí eura v ČR a vyslovila souhlas s ustavením funkce Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR (dále jen NKS). Ministerstvo financí bylo určeno gestorem řízení a koordinace všech činností souvisejících s přípravou na zavedení eura v ČR.

---

¹⁵ *Evropská centrální banka : Eurosystem* [online]. [cit. 2009-11-24]. Dostupné z WWW: <<http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>>

Ve výše uvedeném usnesení vláda ČR stanovila v souvislosti se zahájením procesu přípravy na zavedení eura některé úkoly a termíny - ministru financí uložila do 31. srpna 2006 předložit vládě konkrétní varianty zavedení eura v ČR a do 31. prosince 2006 předložit Národní plán zavedení eura v ČR vypracovaný v rámci NKS (termín byl nakonec posunut do 31. března 2007). Z usnesení č. 1510/2005 dále vyplývá povinnost pravidelně informovat vládu ČR o činnosti NKS za uplynulé pololetí a členům vlády a vedoucím ostatních ústředních orgánů státní správy byla uložena povinnost spolupracovat se smyslu tohoto usnesení s ministrem financí a národním koordinátorem zavedení eura a dále na základě výzvy národního koordinátora navrhnout zástupce resortu do NKS a zajistit potřebné podmínky pro výkon jejich činnosti a efektivní plnění jejich úkolů.

V souvislosti s ustavením NKS byly národním koordinátorem osloveny následující instituce: Čnb, Ministerstvo zahraničních věcí ČR, Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR, Ministerstvo spravedlnosti ČR, Ministerstvo vnitra ČR, Guvernér České národní banky a příslušní ministři byli požádáni o jmenování zástupců příslušného resortu a jejich kandidátů do NKS. Na počátku roku 2007 byl pak se žádostí o jmenování člena NKS osloven také úřad místopředsedy vlády pro evropské záležitosti.

Pravidla činnosti NKS a jejich pracovních skupin jsou upravena ve Statutu NKS a jednacím řádu NKS a jednacím řádu jejich pracovních skupin, schválených NKS. Tyto dokumenty upravují pravidla jednání NKS a pracovních skupin, postavení národního koordinátora jako předsedy NKS, práva a povinnosti předsedů pracovních skupin, povinnosti související s gescí pracovních skupin a některé další institucionální, administrativní a technické otázky.¹⁶

4.2.1 Národní koordinátor a Národní koordinační skupina

Národní koordinační skupina pro zavedení eura je expertní skupina, v níž jsou představitelé významných státních institucí na vysoké úrovni - národní koordinátor pro zavedení eura, člen bankovní rady ČNB, náměstek ministra průmyslu a obchodu, náměstek ministra zahraničních věcí, náměstek ministra spravedlnosti, náměstek ministra vnitra a náměstek místopředsedy vlády pro evropské záležitosti. Tato skupina je centrálním koordinačním a řídicím orgánem pro technické aspekty přípravy na zavedení eura v ČR.

---

¹⁶ Ministerstvo financí České republiky [online]. 2005 [cit. 2009-11-24]. Národní plán zavedení eura . Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_plan_zavedeni_eura_31925.html>.

Koordinuje a řídí činnost pracovních skupin a po schválení Národního plánu zavedení eura v ČR dohlíží na jeho plnění.

Národní koordinátor pro zavedení eura je zároveň předsedou Národní koordinační skupiny pro zavedení eura v ČR, sleduje činnost pracovních skupin a aktivně komunikuje s veřejností o problematice eura. Národním koordinátorem pro zavedení eura v ČR je od 28. března 2007 doc. Ing. Oldřich Dědek, CSc., ekonom přednášející na Institutu ekonomických studií FSV UK a bývalý viceguvernér ČNB.

4.2.2 Pracovní skupiny Národní koordinační skupiny pro zavedení eura

Národní koordinační skupina rozhodla pro zpracování národního plánu o zřízení několika pracovních skupin, které budou zabezpečovat konkrétní úkoly spojené se zavedením eura. Činnost pracovních skupin je řízena a koordinována určenými gestory. V současné době existuje sedm pracovních skupin. [31]

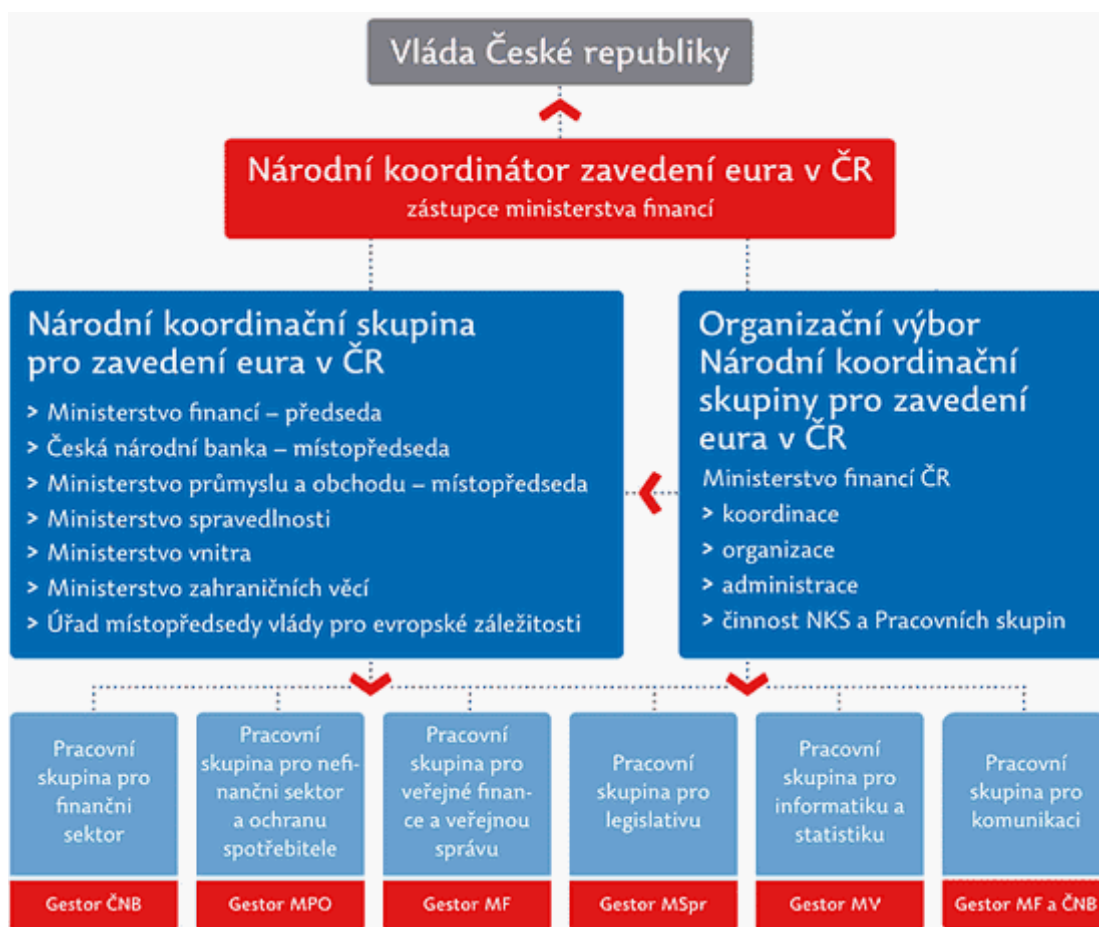
4.2.3 Organizační výbor Národní koordinační skupiny pro zavedení eura

Pro zajištění organizačního a administrativního zázemí procesu zavedení eura v ČR je v rámci ministerstva financí zřízen Organizační výbor NKS. Mezi hlavní činnosti tohoto výboru patří organizační podpora činnosti NKS, podpora koordinace aktivit pracovních skupin NKS, shromažďování a distribuce informací týkajících se činnosti NKS a jejích pracovních skupin, shromažďování a distribuce informací týkajících se praktických aspektů zavádění eura v jiných členských státech EU, podpora vzájemné komunikace NKS a pracovních skupin a pracovních skupin navzájem, koordinace externí komunikace NKS a celkové koordinace aktivit průřezového charakteru.¹⁷

---

¹⁷ *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005 [cit. 2009-11-24]. Národní plán zavedení eura . Dostupné z WWW: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_plan_zavedeni_eura_31925.html>.

Obrázek 5 - Institucionální zajištění euro v České republice

Zdroj: Národní plán zavedení eura v České republice

5 VYHODNOCENÍ PLNĚNÍ MAASTRICHTSKÝCH KONVERGENČNÍCH KRITÉRIÍ A EKONOMICKÉ SLADĚNOSTI S EUROZÓNOU

5.1 Vyhodnocení plnění Maastrichtských kritérií

Jednou z podmínek vstupu členské země EU do eurozóny je dosažení vysokého stupně udržitelné konvergence. Ta se měří dle plnění čtyř konvergenčních kritérií - vysokého stupně cenové stability, dlouhodobé udržitelnosti veřejných financí hodnocené na základě vývoje vládního deficitu a vládního dluhu, stability měnového kurzu a stálosti nominální konvergence odrážející se v úrovni dlouhodobých úrokových měr. [16]

5.1.1 Kritérium cenové stability

Toto kritérium je sledováno na základě harmonizovaného indexu spotřebitelských cen. To znamená, že míra inflace vyjádřená přírůstkem průměrného ročního indexu spotřebitelských cen vyjadřuje procentní změnu průměrné cenové hladiny za posledních 12 měsíců proti průměru 12-ti předchozích měsíců.

Tabulka 2 - Harmonizovaný index spotřebitelských cen

	2006	2007	2008	8/2009	2009	2010	2011	2012
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	1,4	1,3	2,6	0,2	0,1	0,7	1,2	1,2
Hodnota kritéria (1. ř + 1,5 p.b.)	2,9	2,8	4,1	1,7	1,6	2,2	2,7	2,7
Česká republika	2,1	3,0	6,3	2,2	0,6	1,2	1,6	1,8

Poznámka: Zeleně označené = prognóza.

Zdroj: ČSÚ, Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2009), Fiskální výhled MF ČR.

ČR ve sledovaném období nesplnila kritérium v roce 2007 a 2008. Důvodů bylo hned

několik a to především nárůst cen potravin a energií (zejména ropy), zvýšení sazby DPH z 5 % na 9 %, zavedení ekologických daní, poplatků ve zdravotnictví a další zvyšování spotřebních daní). Rok 2009 se projevil výrazným snížením cen energií a potravin a to v důsledku globální krize, což mělo za následek výraznou deflacii.

Prognózy pro rok 2010 - 2012 předpokládají pomalý růst spotřebitelských cen a jsou očekávány tlaky na zvyšování referenční hodnoty cenového kritéria v souvislosti s celosvětovým ekonomickým oživením. [16]

Dá se proto očekávat, že splnění tohoto kritéria by nemělo pro ČR představovat větší problém.

5.1.2 Kritérium úrokových měr

Dlouhodobé úrokové sazby jsou vypočítány na základě výnosu do doby splatnosti 10letých dluhopisů na sekundárním trhu.

Tabulka 3 - Výnosy do splatnosti 10letých státních dluhopisů na sekundárním trhu

(průměr posledních 12 měsíců proti průměru předchozích 12 měsíců ke konci období, růst v %)

	2006	2007	2008	8/2009	2009	2010	2011	2012
Průměr 3 zemí EU s nejnižší inflací	4,2	4,4	4,2	4,2	4,1	4,7	5,2	5,2
Hodnota kritéria (1. ř + 2,0 p.b.)	6,2	6,4	6,2	6,2	6,1	6,7	7,2	7,2
Česká republika	3,8	4,3	4,6	4,7	4,9	4,3	4,3	4,3

Poznámka: Zeleně označené = prognóza.

Zdroj: ČSÚ, Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2009), Fiskální výhled MF ČR.

Pro období 2010 - 2012 je očekáváno, že za předpokladu snižování rizikových premií a uzavírání rozpětí mezi českými a evropskými státními dluhopisy dojde k mírnému poklesu jejich výnosů do doby splatnosti.

Vzhledem k dlouhodobému nízkoinflačnímu charakteru české ekonomiky neočekáváme ve střednědobém výhledu významnější problémy, které by se mohly při plnění kritéria dlouhodobých úrokových sazeb v ČR vyskytnout.¹⁸

5.1.3 Kritérium udržitelnosti veřejných financí

5.1.3.1 Kritérium vládního deficitu

Toto kritérium není v ČR momentálně plněno především z důvodu nedořešených strukturálních problémů veřejných financí. ČR má velmi nízké daňové příjmy a to momentálně zejména vlivem špatného hospodářského vývoje a dopadů celosvětové globální krize.

Tabulka 4 - Saldo sektoru vládních institucí (metodika ESA 1995, v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hodnota kritéria	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Česká republika	2,6	0,7	2,0	6,6	5,3	5,6	5,5

Poznámka: Zeleně označené = prognóza.

Zdroj: ČSÚ, Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2009), Fiskální výhled MF ČR.

Střednědobý výhled státního rozpočtu pro roky 2010–2012 sice předpokládá určitou stabilizaci salda vládního sektoru, nicméně úroveň deficitů je z hlediska udržitelnosti veřejných financí nepřijatelná. Přestože je tento propad způsoben do značné míry ekonomickou recesí, bude nutné se do budoucna zaměřit na vyšší rozpočtovou disciplínu a přijetí dalších opatření vedoucích ke snížení strukturálního schodku, neboť každoroční vysoký deficit sektoru vládních institucí zásadním způsobem přispívá ke zvyšování vládního dluhu v poměru k HDP. Vzhledem k předpokladu vstupu ČR do procedury při nadměrném schodku ke konci roku 2009 lze očekávat významný tlak evropských institucí na vyšší míru konsolidace českých veřejných financí.

Z hlediska sladění ekonomiky ČR s ekonomikou eurozóny a udržitelnosti veřejných financí je vyřešení strukturálních problémů veřejných financí zásadní. Ve střednědobém horizontu vyplývá z Paktu pro ČR cíl pro strukturální deficit vládního sektoru ve výši 1 %

¹⁸ Česko. Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou. In *Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky*. 2009, s. 1-23.

HDP. Tento střednědobý rozpočtový cíl se ČR zavázala dosáhnout co nejdříve, nejpozději však v roce 2012. Je však pravděpodobné, že tento cíl nebude v roce 2012 naplněn.

5.1.3.2 Kritérium vládního dluhu

Vzhledem k nízké výchozí úrovni vládního dluhu neměla zatím ČR s plněním kritéria problémy. V uplynulých několika letech se vládní dluh stabilizoval kolem hodnoty 30 % HDP, kam se dostal po svém výrazném navýšení (zejména v důsledku vládních garancí) v období 2001–2003. Výši dluhu ve velké míře ovlivňuje vývoj deficitu veřejných rozpočtů, kde největší zastoupení má deficit státního rozpočtu, u kterého se od letošního roku očekává prudký nárůst. Ve srovnání s ostatními zeměmi není úroveň celkového zadlužení vysoká, ale v důsledku krize se jeho dynamika výrazně zvyšuje.

Tabulka 5 - Vládní dluh (metodika ESA 1995, v % HDP)

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Hodnota kritéria	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	8,0
Česká republika	29,6	29,0	30,0	35,6	39,6	42,1	44,3

Poznámka: Zeleně označené = prognóza.

Zdroj: ČSÚ, Notifikace vládního deficitu a vládního dluhu (říjen 2009), Fiskální výhled MF ČR.

Další riziko představují negativní dopady stárnutí obyvatelstva. Pokud nebudou provedeny nezbytné reformy, které by mírnily fiskální dopady stárnutí obyvatelstva, zejména reformy důchodového systému a systému poskytování zdravotní péče, bude v dlouhodobém výhledu nutné počítat s dalším zvyšováním podílu dluhu na HDP.¹⁹

5.1.4 Kritérium stability měnového kurzu

Přijetí členského státu EU do eurozóny je podmíněno úspěšným, minimálně dvouletým setrváním národní měny v ERM II. Česká měna se zatím do systému nezapojila, proto také nemá konkrétně stanovenou centrální paritu k euru, vůči níž by se sledovaly fluktuace měnového kurzu a tedy i plnění tohoto kritéria. Pro plnění kritéria bude klíčové načasování vstupu do mechanismu ERM II a vhodné zvolení centrální parity.

¹⁹ Česko. Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou. In *Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky*. 2009, s. 1-23.

Obrázek 6 - Nominální měnový kurz CZK/EUR

Poznámka: Pohyb kurzu v grafu směrem nahoru znamená posilování koruny. Hypotetická centrální parita je simulována průměrnou hodnotou kurzu v letech 2006 až 2008.

Zdroj: ČNB, výpočet MF ČR. Údaje do 5. 11. 2009.

Délka setrvání členské země EU v mechanismu je Smlouvou stanovena minimálně na dva roky. Z dokumentů Strategie přistoupení ČR k eurozóně (září 2003) a Aktualizované strategie přistoupení ČR k eurozóně (srpen 2007) vyplývá, že se vláda a ČNB shodují na setrvání ČR v ERM II, které výrazně nepřesáhne minimálně nutnou dobu, a také na tom, že by se ČR měla zapojit do mechanismu ERM II teprve až po vytvoření předpokladů pro to, aby jí bylo umožněno v době vyhodnocování kurzového kritéria přijmout měnu euro a poté bez problémů realizovat výhody z jejího přijetí.

Pozorované výrazné výkyvy kurzu v poslední době ukazují, že v turbulentních dobách může být plnění kritéria stability měnového kurzu obtížné. Pro úspěšné plnění kritéria stability měnového kurzu do budoucna tak bude klíčové vhodné načasování vstupu do kurzového mechanismu ERM II, kterému by mělo předcházet zklidnění situace na světových finančních trzích a investičních nálad vůči našemu regionu, stejně jako konsolidace domácích veřejných financí. Velmi důležité bude rovněž správné nastavení centrální parity kurz koruny k euru.

5.2 Vyhodnocení současného stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou

Účelem této kapitoly je zhodnotit stupeň sladění české ekonomiky s eurozónou nad rámec formálních kritérií (myšleno Maastrichtská konvergenční kritéria). To, zda česká ekonomika plně využije výhod, které jí přinese vstup do společné měnové unie - eurozóny, bude čistě záviset na schopnosti české ekonomiky fungovat bez samostatné měnové politiky a možnosti kursového přizpůsobení vůči významnějším obchodním partnerům. Tato schopnost bude ovlivněna podobností hospodářského vývoje české ekonomiky s vývojem v eurozóně, neboť stupeň sladění bude spoluurčovat vhodnost nastavení měnových podmínek eurozóny pro aktuální situaci v ČR. Důležitým faktorem bude zároveň schopnost rychlého přizpůsobení ekonomickým šokům. Ekonomickou sladění a připravenost české ekonomiky na přijetí eura lze tak hodnotit z hlediska dlouhodobých ekonomických trendů, střednědobého vývoje ekonomické aktivity a strukturální podobnosti české ekonomiky s ekonomikou eurozóny, které ovlivňují pravděpodobnost asymetrického vývoje a výskytu asymetrických šoků, a schopnosti ekonomiky šoky tlumit a pružně se jim přizpůsobovat. [16]

➤ **Cyklická a strukturální sladění**

Pojímá o riziku výskytu ekonomických šoků, jejichž dopad na naši ekonomiku bude odlišný od dopadů na eurozónu jako celek.

➤ **Přizpůsobovací mechanismy**

Pojímá o tom, jak je česká ekonomika schopná tlumit výše zmíněné ekonomické šoky.

Tyto dvě analýzy hodnotí vývoj jednotlivých ukazatelů sladění v čase a ve srovnání s vybranými zeměmi, které jsou buď členy eurozóny, nebo jsou „čekateli“ na členství v eurozóně.

5.2.1 Cyklická a strukturální sladěnost

S přijetím jednotné měny dojde ke ztrátě vlastní měnové politiky ČR, čímž ČR ztratí významné nástroje, které jí umožňují nezávisle ovlivňovat vývoj české ekonomiky. Tato ztráta bude citelná zejména v tom případě, že česká ekonomika nebude dostatečně sladěna s ekonomikou eurozóny. Čím vyšší sladěnost, tím menší rizika přistoupení ČR k eurozóně.

Důležité ukazatele:

➤ **stupeň reálné ekonomické konvergence**

V roce 2008 dosáhla ČR v HDP na hlavu téměř 75 % průměru eurozóny, což představuje mírně vyšší životní úroveň než v nejméně vyspělých zemích eurozóny. Cenová hladina ČR během roku 2008 v důsledku rychlého posílení měnového kurzu výrazně vzrostla, přesto se nacházela nadále níže, než by odpovídalo pozorované výkonnosti ekonomiky. Při dosažených 68 % průměrné cenové hladiny eurozóny se však odchylka oproti minulosti relativně snížila. Reálný kurz české koruny (na bázi HICP) posiloval mezi lety 1998 a 2008 průměrným tempem 4,2 % ročně, což bylo výrazně vyšší tempo než ve srovnávaných stávajících zemích eurozóny. V souvislosti s reálnou konvergencí lze do budoucna očekávat pokračování rovnovážného trendu reálného posilování koruny vůči euru, a to dle provedených analýz tempem 1,3–3,5 % za rok. Přetrvání reálného posilování po vstupu do eurozóny s sebou zpočátku ponese odpovídající předstih inflace v ČR před inflací v eurozóně a s ním spojené nižší (v případě krátkodobých sazeb peněžního trhu možná i záporné) domácí reálné úrokové sazby. S případným dlouhodobým přetrváním takového stavu může být spojeno riziko přehřívání ekonomiky s nepříznivými důsledky pro makroekonomickou i finanční stabilitu.

➤ **sladěnost ekonomické aktivity a podobnost ekonomických šoků**

Sladěnost ekonomické aktivity a podobnost ekonomických šoků napomůže účinnému a vhodnému působení jednotné měnové politiky na ekonomiku v měnové unii. Provedené analýzy ukazují zvýšení korelace celkové ekonomické aktivity ČR a eurozóny v posledním období. Vývozní aktivita ČR je podle provedených analýz v posledním období statisticky významně korelována s vývozem eurozóny a oproti

loňským analýzám vzrostly i korelace vývozu ČR do eurozóny s HDP eurozóny, přičemž obdobný vývoj bylo možné identifikovat u většiny sledovaných zemí. Výrazný nárůst sledovaných korelací zejména v posledním období, včetně korelace nabídkových šoků, je však třeba brát s velkou dávkou obezřetnosti, neboť právě tyto ukazatele jsou silně ovlivněny globálním hospodářským útlumem v posledním období. Konkrétním asymetrickým faktorem, který by mohl potenciálně ovlivnit českou ekonomiku, by mohlo být zvýšené čerpání finančních prostředků ze strukturálních fondů EU. Skutečné čerpání prostředků ze strukturálních fondů EU a jejich ekonomické využití v ČR bylo do konce roku 2008 pozvolné. V roce 2009 však byly počáteční potíže s čerpáním překonány a v následujících letech tak lze očekávat urychlení čerpání finančních prostředků na strukturální akce (z alokace přidělené pro období 2007–2013), což by se mělo projevit i v nárůstu přílivu finančních prostředků z fondů EU. Ekonomický stimul z těchto toků však bude záviset na skutečném rozsahu využití těchto prostředků konečnými příjemci. Podle aktuálních odhadů tak v následujících letech lze očekávat jen mírný kladný ekonomický impulz z titulu přílivu prostředků z fondů EU, jehož odhadnuté hodnoty nenaznačují riziko výrazného asymetrického šoku.

➤ **podobnost struktury ekonomické aktivity**

Podobnost struktury ekonomické aktivity s eurozónou by měla snižovat riziko výskytu asymetrických ekonomických šoků. Česká ekonomika si zachovává specifikum v podobě vyššího podílu průmyslu a menšího podílu některých služeb na HDP. Srovnatelnou ekonomickou strukturu má ze sledovaných zemí také Slovensko. Možným – a posledním vývojem potvrzovaným – zdrojem odvětvového šoku je (podobně jako v Německu) oproti eurozóně nadprůměrný podíl automobilového průmyslu na celkové produkci a přidané hodnotě českého hospodářství.

➤ **rychlá konvergence nominálních úrokových sazeb**

Rychlá konvergence nominálních úrokových sazeb těsně před vstupem do eurozóny působila v minulosti na některé ekonomiky jako asymetrický šok. Pro zemi plánující vstup do měnové unie je proto výhodou spíše jejich dřívější postupné sblížení. Rozdíl mezi českými úrokovými sazbami a úrokovými sazbami eurozóny byl

po dlouhou dobu (tj. v období 2002–2007) v podstatě nulový či dokonce záporný. V polovině roku 2008 však došlo k otevření mírného kladného úrokového diferenciálu, který se dále zvyšoval v průběhu roku 2009 v důsledku prohloubení globální finanční krize a významného poklesu klíčových sazeb ECB včetně jejího využívání nekonvenčních nástrojů měnové politiky. Úrokové diferenciály tříměsíčních a pětiletých sazeb, resp. sazeb u desetiletých vládních dluhopisů vzrostly, přesto zůstávají na relativně nízké úrovni. Přetrvává rovněž zvýšená nejistota a rozkolísanost úrokových diferenciálů.

➤ **český finanční systém**

Analýza českého finančního systému a v jeho rámci bankovního sektoru ukazuje, že i přes menší podíl finančního systému na HDP a menší hloubku finančního zprostředkování ve srovnání s průměrem eurozóny a jejími zakládajícími členskými zeměmi zpravidla převažují společné znaky působení na ekonomiku, zejména ve standardních podmínkách ekonomického vývoje. V probíhající situaci globální finanční krize a ekonomické recese se nicméně ukázalo, že vůči šokům je vysoce odolný pouze dostatečně kapitalizovaný a na externím financování nezávislý bankovní sektor s vysokou bilanční likviditou, který se i v období před přijetím eura soustředí na tradiční obchodní model konzervativního bankovního zprostředkování převážně v domácí měně. Reakce na asymetrické šoky přicházející z globálních finančních trhů je za této situace mnohem efektivnější z hlediska zajištění funkčnosti a stability systému. Naopak bankovní sektory, které byly závislé na externím financování a i v důsledku příliš optimistických očekávání ohledně brzkého přijetí eura vykazovaly značný rozsah aktivních operací v zahraničních měnách, byly negativním externím šokem výrazně zasaženy. V důsledku dynamického vývoje úvěrů domácnostem i podnikům v ČR v období posledních sedmi let vzrostl podíl klientských úvěrů na celkových úvěrech i na HDP. Tento vývoj znamenal na jedné straně přibližování odpovídajícím průměrným podílům v eurozóně, na druhé straně však vysoký růst úvěrů a nárůst zadlužení domácností a podniků může podle historické zkušenosti některých zemí vést k vyššímu riziku nesplácení úvěrů v situaci nepříznivého ekonomického vývoje. Zpomalení úvěrové emise v ČR v posledním období v důsledku recese a zvýšení obezřetnosti na straně bank i příjemců úvěrů však

případné riziko předlužení reálného sektoru tlumí.

➤ **vysoká obchodní a vlastnická provázanost**

Vysoká obchodní a vlastnická provázanost české ekonomiky s eurozónou umocňuje přínosy z odstranění možných výkyvů vzájemného měnového kurzu. Eurozóna je po vstupu Slovenska partnerem pro téměř 70 % českého vývozu, což je úroveň srovnatelná či vyšší než v ostatních sledovaných zemích. Míra vlastnické provázanosti s eurozónou na straně přílivu přímých investic je v české ekonomice relativně vysoká a v čase dále roste. Silné ekonomické propojení české ekonomiky s eurozónou vytváří předpoklady pro zvyšování hospodářské sladění s touto oblastí.

➤ **struktura finančních aktiv a pasiv českých nefinančních podniků a domácností**

Struktura finančních aktiv a pasiv českých nefinančních podniků a domácností se nadále liší od struktury aktiv a pasiv subjektů v eurozóně. Rozdíl je patrný zejména v poměrně vysokém podílu pohledávek z obchodního styku na aktivech podniků a ve vyšším podílu oběživa a vkladů na aktivech domácností. Lze však pozorovat pozvolné přibližování struktury v eurozóně. Zadluženost českých podniků a domácností je zatím výrazně nižší než ve sledovaných zemích eurozóny. Vliv sazeb peněžního a finančního trhu na klientské sazby byl v ČR v minulosti zhruba podobný jako v eurozóně, vlivem ekonomické krize se však v ČR projevuje mírně vyšší strnulost klientských sazeb.

➤ **stupeň integrace českých finančních trhů**

Stupeň integrace českých finančních trhů (peněžního, devizového, dluhopisového a akciového) a trhů eurozóny je obdobný jako u trhů srovnávaných nových členských zemí EU. V porovnání s Rakouskem a Portugalskem je integrace trhu vládních dluhopisů a akciového trhu též srovnatelná. Rychlost eliminace šoků na českých finančních trzích se od roku 2002 zvyšovala, v poslední době však došlo (s výjimkou trhu vládních dluhopisů) k poklesu rychlosti přizpůsobení v důsledku dopadů světové finanční krize. Finanční krize obecně v posledních dvou letech rozvolnila integraci finančních trhů ve všech srovnávaných zemích. Naopak citlivost

cen aktiv v jednotlivých zemích na globální události se v období po vypuknutí finanční krize vyvíjí nestejněsměrně, pro ČR poněkud vzrostla u devizového a akciového trhu.

5.2.2 Přízůsobovací mechanismy

➤ **veřejné finance**

Z hlediska veřejných financí je důležitá schopnost stabilizačního působení na ekonomiku při respektování evropských fiskálních pravidel. V rámci Paktu se ČR zavázala směřovat ve střednědobém horizontu k dosažení podílu strukturálního deficitu vládního sektoru na HDP ve výši maximálně 1 % do roku 2012. Čím blíže vyrovnanosti jsou veřejné rozpočty ve své strukturální části, tím větší je v době hospodářského oslabení prostor pro působení automatických stabilizátorů a případné provádění diskrečních opatření. Po roce 2008 však postupně dochází ke zhoršování strukturálního deficitu, je očekáván i nárůst veřejného dluhu, jehož podíl na HDP se pravděpodobně již v roce 2010 přiblíží 40%. Rizikem pro dlouhodobou udržitelnost veřejných financí tak je v kontextu současného ekonomického oslabení nárůst mandatorních výdajů na dluhovou službu spolu s očekávaným vlivem demografických změn na výdaje penzijního systému a systému zdravotní péče.

➤ **pružnost mezd**

Pružnost mezd může přispět ke schopnosti ekonomiky vstřebat šoky, na které nemůže reagovat společná měnová politika. Analýzy ukazují, že pružnost reálných mezd v ČR vykazuje známky pružnosti. Současná krize zasahuje podniky především v oblasti snížení poptávky. Přibližně dvě třetiny podniků reagují na krizi zmrazením mezd, využívány jsou i jiné způsoby snižování nákladů práce, například zkrácení pracovního týdne. Reakce prostřednictvím snížení nominálních mezd je méně rozšířená, ale podobně jako u zmrazení mezd častější ve srovnání s obdobím před krizí. Rozdíly ve strnulosti inflace v zemích měnové unie by mohly vést k rozdílným dopadům jednotné měnové politiky. Strnulost inflace v ČR patří mezi srovnávanými zeměmi ke středním až nižším.

➤ **trh práce**

Vývoj na českém trhu práce odráží dopady ekonomického útlumu posledního období. Analýzy zároveň ukazují, že pokles nezaměstnanosti v ČR v předchozím období byl z velké části cyklický a ke znatelnému zlepšení strukturální nezaměstnanosti pravděpodobně nedošlo. V ČR přetrvávají poměrně vysoké regionální rozdíly v míře nezaměstnanosti. Příčinou je regionální nesoulad mezi nabídkou práce a poptávkou po práci a nízká regionální, profesní či odvětvová mobilita pracovní síly podporovaná mj. i dominancí vlastnického bydlení. Dá se tedy předpokládat, že příspěvek zahraničního stěhování českých občanů k přizpůsobení v případě ekonomických nerovnováh bude poměrně omezený, a to i po úplném uvolnění pohybu pracovních sil mezi ČR a všemi původními zeměmi EU do roku 2011. Dynamický příliv zahraniční pracovní síly do ČR patrný od roku 2005 se v posledním období utlumil, resp. počet zahraničních pracovníků se již začal snižovat, což odráží pokles poptávky po práci. Tuto pružnou reakci na ekonomický vývoj lze považovat za prvek pružnosti českého trhu práce. Na druhé straně však využívání zahraniční pracovní síly v době ekonomického boomu naznačovalo přetrvání jeho některých vážných problémů (zejména nízké motivace pracovat u dlouhodobě nezaměstnaných s nízkou kvalifikací), neboť k pracovnímu uplatnění cizinců dochází převážně v profesích vyžadujících nižší kvalifikaci.

➤ **institucionální pravidla**

Pružnost trhu práce je významně utvářena institucionálními pravidly. Vliv kolektivního vyjednávání na tvorbu mezd v ČR není vyšší než ve stávajících členských zemích eurozóny. Vliv minimální mzdy na pružnost nízkých mezd a tvorbu pracovních míst je v průměru v mezinárodním porovnání spíše nižší. Zastavení růstu poměru minimální mzdy k průměrné mzdě, resp. mírný pokles tohoto podílu i pro méně kvalifikované profese, lze pokládat za pozitivní vývoj, neboť vysoké minimální mzdy by mohly mít v interakci s vysokým zdaněním práce negativní vliv zejména na poptávku po méně kvalifikované práci. Pracovní síla v ČR přitom v roce 2007 v porovnání s ostatními srovnávanými zeměmi čelila nejvyšší daňové zátěži měřené implicitní daňovou sazbou. Daňová reforma v roce 2008 snížila daňové zatížení

většiny domácností, u domácností jednotlivců bez dětí však zdanění práce na úrovni průměrné mzdy mírně vzrostlo z důvodu tzv. studené daňové progresse. Nepříznivý vliv zdanění na dlouhodobou nezaměstnanost a tvorbu pracovních míst tak lze považovat za zhruba stejný jako v Rakousku, Maďarsku a Polsku, ale vyšší než v Portugalsku a na Slovensku. Finanční motivace českých nezaměstnaných k přijetí zaměstnání daná kombinací daní a dávek v důsledku reformy systému sociálních dávek v roce 2007 poklesla. Změny provedené v této oblasti v roce 2008 sice zastavily nepříznivé trendy, ale nepřinesly významnější zmírnění existujících problémů. Výše sociálních dávek v kombinaci s daňovým zatížením může oslabovat snahu o hledání nebo udržení zaměstnání zejména u domácností s dětmi, nicméně příjem v nezaměstnanosti je oproti možnému výdělku v mezinárodním srovnání vysoký i pro jednotlivce bez dětí. Stupeň ochrany zaměstnanosti patří v oblasti stálých zaměstnání v porovnání s ostatními zeměmi k vyšším, při současně poměrně nízké ochraně v případě dočasných zaměstnání a agenturního zaměstnávání. Náklady na propouštění zaměstnanců jsou v ČR nezávislé na délce trvání pracovního poměru, a proto jsou v mezinárodním srovnání poměrně vysoké zejména u kontraktů, které trvají krátce. Institucionální nastavení trhu práce v eurozóně je navíc třeba brát jako poměrně měkký standard pro mezinárodní srovnání. Nízká pružnost může být obecným rizikem především pro vstup mladých osob na trh práce.

➤ **pružnost trhu produktů**

V oblasti pružnosti trhu produktů dochází k postupným dílčím zlepšením. Zejména jsou prováděny postupné kroky ke zjednodušení zakládání podniků a provozování podnikatelské činnosti. Domácí podnikatelské prostředí však nadále zůstává zatíženo administrativními překážkami více, než je tomu ve většině srovnávaných zemí, mj. z důvodu současného postupného zlepšování prostředí pro podnikání v těchto zemích. Míra zdanění podniků stejně jako v ostatních srovnávaných zemích v posledním období klesá a v současnosti patří mezi nižší, celková daňová zátěž českých podniků je však vyšší než v Portugalsku, Maďarsku, Polsku a na Slovensku.

➤ **stabilita a výkonnost bankovního sektoru**

Stabilita a výkonnost bankovního sektoru je předpokladem jeho schopnosti spolupůsobit při vstřebávání dopadů ekonomických šoků. Bankovní sektor dosáhl vysoké efektivnosti a rentability v evropském kontextu a v minulých letech si ze zisku vytvořil dostatečnou kapitálovou rezervu. Banky zpřísnily dostupnost úvěrů pro zmírnění dopadů prohlubující se ekonomické recese, aby tlumily rizika a podstatně neohrozily přijatelné poměry regulatorního kapitálu pro bankovní podnikání. Zatímco vlády a centrální banky jiných zemí reagovaly na akumulaci ztrát v globálním finančním systému řadou opatření na posílení bilanční likvidity a solventnosti klíčových institucí, ČR nebyla nucena přijmout dodatečná opatření na posílení solventnosti bankovního sektoru. Výrazný pokles ekonomické aktivity se nicméně i v českém finančním systému projeví zvýšením úvěrového rizika a zhoršením kvality úvěrového portfolia bankovního sektoru. Dle výsledků zátěžových testů by se ani výrazně nepříznivý makroekonomický vývoj neměl negativně odrazit ve stabilitě bankovního sektoru. Český bankovní sektor se podle testů i podle mezinárodních měřítek jeví jako odolný vůči rizikům a nevyžaduje kapitálové injekce implikující fiskální náklady. [16]

6 VLIV ZAVEDENÍ EURA NA EKONOMIKU ČR

6.1 Očekávané přínosy a náklady

Zavedení společné měny euro je velmi závažným krokem, který s sebou přináší velké množství výhod a nevýhod, chceme-li přínosů a nákladů, zavedení společné měny.

U všech níže uvedených dopadů je velmi těžká přesná kvantifikace, protože termín přijetí eura v ČR není doposud znám. Z tohoto důvodu se drtivá většina ekonomických subjektů (živnostníci, malí a střední podnikatelé, velké firmy, banky apod.) vyhodnocením přínosů a nákladů doposud nezabývala. Proto u jednotlivých dopadů není uvedena přesná kvantifikace.

Přínosy a náklady můžeme členit do různých kategorií podle rozličných kritérií.

➤ **Dopady přímé a nepřímé.**

➤ Dopady přímé.

Tyto dopady jsou bezprostředně spojeny se zavedením společné měny, bez zavedení jednotné měny by nenastaly.

➤ Přínosy

- omezení kurzového rizika - dopad po zavedení, okamžitý, trvalý.
- snížení transakčních nákladů - dopad po zavedení, okamžitý, trvalý.
- nižší náklady na obstarání kapitálu - dopad po zavedení, střednědobý/dlouhodobý horizont, trvalý.
- vyšší transparentnost cen - dopad po zavedení, střednědobý/dlouhodobý horizont, trvalý.

➤ Náklady

- ztráta autonomní měnové politiky a ztráta kurzové politiky - dopad před i po zavedení, okamžitý, trvalý.
- bezprostřední růst cenové hladiny - dopad po zavedení, jednorázový, okamžitý.
- administrativní a technické náklady přechodu na euro - dopad před i po zavedení, jednorázový, okamžitý.

- specifické náklady bankovního sektoru - dopad po zavedení, okamžitý, trvalý.
- Dopady nepřímé.

Tyto dopady se v ekonomice projeví až zprostředkovaně působením přímých dopadů a ekonomiku ovlivňují až ve střednědobém až dlouhodobém horizontu. Vzhledem k tomu, že tyto dopady jsou velice rozsáhlé, blíže se jimi budu zabývat na konci výčtu jednotlivých přínosů a nákladů.

- Přínosy
  - růst zahraničního obchodu - dopad po zavedení, střednědobý/dlouhodobý horizont, trvalý.
  - příliv zahraničních investic - dopad po zavedení, střednědobý/dlouhodobý horizont, trvalý.
  - stabilizace veřejných financí - dopad před i po zavedení, střednědobý/dlouhodobý horizont, trvalý.
- Náklady
  - dlouhodobý růst cenové hladiny - dopad po zavedení, okamžitý, trvalý.

➤ **Dopady trvalé a jednorázové.**

➤ Dopady trvalé

Tyto dopady lze v ekonomice sledovat opakovaně, jejich význam se postupně může snižovat či zvyšovat podle toho, jak je ekonomika schopná fungovat v prostřední společné měnové politice. Příkladem může být omezení kurzového rizika nebo stabilizace veřejných financí.

➤ Dopady jednorázové

Tyto dopady se projeví jen jednou, nelze tedy hovořit o opakujícím se jevu. Patří sem např. směnářské poplatky atd.

➤ **Dopady okamžité a dopady, které se projeví ve střednědobém až dlouhodobém horizontu.**

➤ Dopady okamžité

Tyto dopady se objevují buď v době příprav na zavedení jednotné měny, nebo do jednoho roku po jejím zavedení.

- Dopady, které se objeví v okamžiku zavedení eura
- Dopady, které se projeví ve střednědobém či dlouhodobém horizontu.

Za střednědobý horizont považujeme horizont do pěti let po zavedení jednotné měny, dlouhodobým horizontem pak období počínající šestým rokem po zavedení jednotné měny. [29]

- **Dále můžeme dopady členit např. na makroekonomické a mikroekonomické a další.**

V další části této kapitoly bych se ráda zaměřila na jednotlivé druhy nepřímých dopadů podrobněji.

6.2 Dopady zavedení eura na inflaci v ČR

Vývoj míry inflace v České republice po zavedení eura je jednou z nejdiskutovanějších otázek. Obava z nárůstu cenové hladiny v ČR je vysoká a bývá uváděna jako jeden z hlavních důvodů, proč zavedení eura „odložit“. Je tedy obava z nárůstu cenové hladiny na místě?

- **Proces cenového přiblížování**

Inflační hrozbu pro českou ekonomiku představuje zejména proces cenového přiblížování, neboli cenové konvergence směrem k vyspělejšími státním eurozóny po přijetí eura, kdy zanikne možnost vyrovnávání cenových hladin prostřednictvím posilování měnového kurzu. V praxi cenová konvergence znamená, že rozdíl ceny bochníku chleba v eurozóně a domácí ekonomice se po přepočtu měnovým kurzem snižuje. K vyrovnání cenových hladin dochází v současné době prostřednictvím dvou kanálů.

Prvním je tzv. inflační kanál, což znamená vyšší inflaci v dohánějící členské

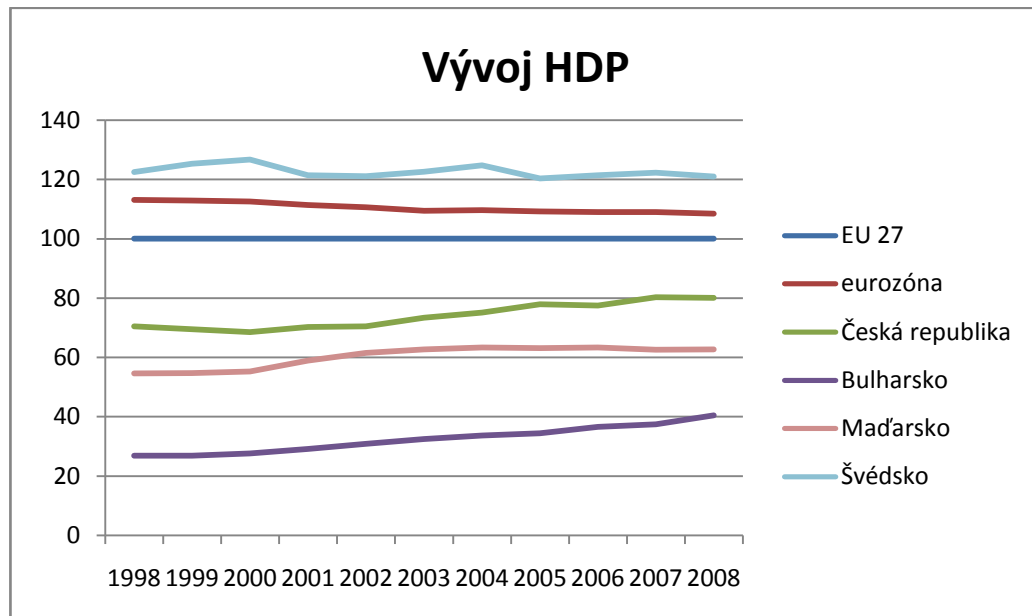
zemi umožňující růst srovnatelné cenové hladiny. V ČR je tento faktor dohánění cenové hladiny umocněn také relativně nižší srovnatelnou cenovou hladinou ve vztahu k ekonomické úrovni.

Faktorem, vysvětlujícím vznik inflačního diferenciálu, tedy vyšší inflace u dohánějících zemí s vyšším ekonomickým růstem a vyšším růstem produktivity práce, než v zemích doháněných, je tzv. BS-efekt. Předpokladem modelu je rozlišení mezi obchodovatelnými a neobchodovatelnými statky, přičemž produktivita práce roste rychleji v obchodovatelném sektoru. Tomu odpovídá i úměrný růst mezd v daném sektoru, mzdový nárůst se pak šíří i do neobchodovatelného sektoru, čemuž se přizpůsobuje i rostoucí cenová hladina. Výsledný nárůst cenové hladiny v dané ekonomice je tedy z tohoto pohledu způsoben nárůstem mezd v neobchodovatelném sektoru, který není podložen odpovídajícím růstem produktivity práce. Tento faktor však dle ekonomů má pouze malou váhu.

Druhým kanálem je proces cenového přibližování formou zhodnocování nominálního měnového kurzu. Přibližně od roku 2000 se projevuje v ČR silný trend ve směru posilování české koruny k hlavním světovým měnám, proto u nás dochází k cenovému přibližování právě přes kurzový kanál. Tento trend však může pokračovat jen do doby, než ČR přistoupí k eurozóně. Poté tento kanál zůstane uzavřen, protože přestane existovat národní měna, která bude nahrazena měnou společnou a měnový kurz české koruny k euru bude neodvolatelně fixován.

Je důležité si uvědomit, že celý proces dohánění cenové hladiny však souvisí především se snahou ČR přiblížit se ekonomické úrovni vyspělejších zemí, nemůžeme ho brát za přímý následek zavádění nové měny.

Graf 1 - Vývoj HDP na jednoho obyvatele v paritě kupní síly ve vybraných dohánějících ekonomikách a eurozóně

Zdroj: Eurostat

➤ **Vlivy přímo nesouvisející s procesem zavedení eura**

Skutečná výše inflace v české ekonomice v období po přijetí eura bude kromě procesu dohánění ekonomické a cenové úrovně vyspělých členských zemí ovlivněna také dalšími vlivy, které přímo s procesem přijetí eura nesouvisí. Jedná se o obtížně odhadnutelné vlivy vývoje cen klíčových surovin na světových trzích, vývoje ekonomické situace hlavních obchodních partnerů, očekávaného vývoje domácí reálné ekonomiky, fiskální politiky vlády apod.

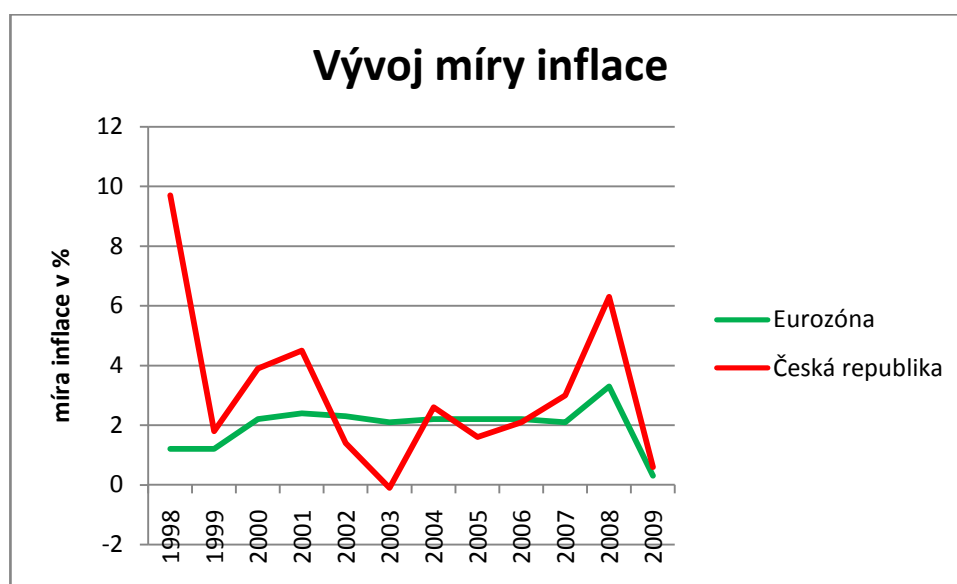
➤ **Ztráta měnově politické kompetence po vstupu ČR do eurozóny**

Po vstupu do eurozóny přebírá funkci tvůrce měnové politiky v ČR ECB. Její priority jsou shodné se současnými cíli ČNB, avšak po vstupu do eurozóny přijde ČNB o funkci strážce cenové stability a tato úloha bude přenesena právě na ECB. Rozdíly mezi působením ECB a ČNB lze shrnout do dvou základních oblastí. První z nich je odlišný způsob ovlivňování cen a řízení, resp. snižování míry inflace. ČNB provádí svoji měnovou politiku prostřednictvím cílování inflace, kdežto ECB definuje

cenovou stabilitu, přičemž kromě cílování peněžní zásoby je druhým pilířem monetární politiky ECB krátkodobé až střednědobé cílování makroekonomických ukazatelů včetně cenových a nákladových indikátorů, což lze ztotožnit s důležitými rysy cílování inflace. Druhým rozdílem je akceschopnost ECB na možné inflační tlaky, které se projevují pouze v naší zemi a nepostihnou většinu eurozóny. V takovém případě není v zájmu ECB zasahovat, tento úkol přechází na jednotlivé národní vlády, které musí při inflační hrozbě omezit vládní výdaje či případně vstoupit do procesu mzdové tvorby v domácí zemi. Přestože ECB neuplatňuje režim inflačního cílování, její současná strategie prvky tohoto přístupu obsahuje, přičemž důležitým spojujícím aspektem je také prioritou udržení cenové stability eurozóny na úrovni podobné dlouhodobému cíli ČNB.

I přes uvedené podobné rysy by ztráta možnosti provádění vlastní národní měnové politiky znamenala problém v případě výskytu tzv. asymetrického šoku. Příkladem takového šoku může být například neočekávaný nárůst agregátní poptávky - např. vlivem masivního přílivu zahraničních investic, růstem spotřebitelské poptávky či zvyšováním výdajů státního rozpočtu České republiky, přičemž ostatní země měnové unie tímto šokem postíženy nejsou. V takovémto případě by ECB nemohla potlačit případný inflační nárůst, protože, jak je výše uvedeno, působení měnově - politických nástrojů je plošné. Tento problém by pak musel být řešen alternativním způsobem.

Graf 2 - Vývoj míry inflace v ČR a eurozóně

Zdroj: Eurostat

➤ **Zaokrouhlování cen a psychologické efekty při přechodu na euro**

Euro si získalo mezi mnohými lidmi z členských i kandidátských zemí do eurozóny pověst původce zdražování cen a to především v začátcích jeho zavádění. Důvodem je především tzv. vnímaná inflace. To znamená, že průměrný člověk velmi citlivě vnímá byť jen nepatrné zdražení každodenně nakupovaných položek svého spotřebního koše (rohlíky, mléko, pivo apod.), avšak snížení cen už takovou váhu nepřikládá, pokud ho vůbec vezme v úvahu. Je však třeba dodat, že zdražení některých položek spotřebního koše bylo opravdu zaznamenáno, to však z toho důvodu, že obchodníci využili okamžik přechodu na euro k zdražování u spotřebitelsky citlivých položek. Špatná pověst je také příčinou neustálého přepočítávání cen v euru na původní ceny v národních měnách.

Po přijetí eura v České republice se tedy dá očekávat mírný vzestup inflace, který bude způsoben doháněním ekonomické úrovně ostatních zemí eurozóny a také dalšími, výše zmíněnými vlivy, avšak přesná kvantifikace je obtížná.

6.3 Dopady zavedení eura na podnikový sektor

Zavedení eura přinese pro celý podnikový sektor jak výhody (přínosy), tak nevýhody (náklady).

Přínosy, respektive výhody, budou mít charakter dlouhodobých úspor nákladů při operacích se zahraničním. Dojde ke snížení kurzového rizika a nákladů s ním spojených jako je snížení transakčních nákladů při obchodním styku se zahraničím. Velikost těchto nákladů je závislá na velikosti podniku a stupni jeho zapojení do zahraničního obchodu. Mezi další přínosy můžeme zahrnout například vyšší transparentnost cen apod.

Náklady, respektive nevýhody, mají oproti přínosům charakter jednorázových výdajů. Jde zejména o výdaje na úpravu účetních a jiných softwarových systémů, ceníků apod. Tyto náklady nezávisí na stupni zapojení do zahraničního obchodu, ale odvíjejí se spíše od velikosti podniku - čím větší podnik, tím větší náklady.

Jednotlivé přínosy podrobněji:

➤ **Eliminace kurzového rizika**

Kolísání měnového kurzu české koruny k euru znamená kolísání hodnoty eurové pohledávky respektive závazku v domácí měně. V závislosti na vývoji kurzu (posílení, oslabení) může dojít ke snížení korunové hodnoty eurové vývozní pohledávky (v případě posílení koruny), anebo ke zvýšení korunové hodnoty eurového dovozního závazku (v případě oslabení koruny).

Kurzové riziko neohrožuje pouze transakce prováděné v rámci zahraničního obchodu, ale veškeré tokové cizoměnové veličiny (výplaty dividend apod.) a stavové cizoměnové veličiny (zůstatky na účtech apod.). Z kolísání kurzů vyplývají dodatečné náklady.

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý. Jeho vliv na velikost nákladů závisí na míře obchodního a kapitálového kontaktu s eurozónou, směru a rozsahu pohybu kurzu a podílu eura na zahraničním obchodě. Tento dopad bude tedy patrný u podniků, které provádějí zahraniční operace v eurech, vliv se očekává silný.

➤ **Eliminace nákladů na zabezpečení kurzového rizika**

Náklady na zabezpečení kurzového rizika jdou eliminovat několika způsoby, nejčastěji prostřednictvím devizových termínových operací - forwardů a opcí. Při forwardovém obchodu sjedná podnik s bankou pevný kurz na budoucí období a za tento kurz je pak podnik povinen směnit své zahraniční pohledávky, respektive závazky. Opční obchody poskytují podniku právo, ale nikoliv povinnost prodat nebo koupit určité cizoměnové prostředky v budoucnu.

Tyto způsoby eliminace nákladů však využívají spíše velké podniky a to zejména podniky v zahraničním vlastnictví, malé a střední podniky tyto způsoby spíše nevyužívají.

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý. Jeho vliv na velikost nákladů závisí na míře transakcí zabezpečených proti kurzovému pohybu, druhy devizových termínových operací, jejich ceně a nákladech. Tento dopad bude

patrný zejména u velkých korporací, avšak nebude nijak značný.

➤ **Úspora nákladů zahraničního platebního styku**

Po vstupu ČR do eurozóny se budou platby v rámci eurozóny účtovat zhruba stejně jako poplatky za domácí platební styk.

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý a bude patrný u podniků, které provádějí zahraniční operace v eurech, vliv se očekává spíše malý.

➤ **Transakční náklady**

➤ **eliminace nákladů na směnu valut a deviz**

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý. Jeho vliv na velikost nákladů závisí na podílu hotovostních a bezhotovostních transakcí. Tento dopad bude patrný u všech podniků, které provádějí hotovostní operace, vliv však bude zanedbatelný.

➤ **eliminace nákladů za vedení více účtů**

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý. Tento dopad bude tedy patrný u podniků, kteří provádějí zahraniční operace v eurech, vliv se očekává spíše malý.

➤ **zjednodušení účetnictví**

V souvislosti se zavedením eura odpadnou celé řady účetních operací, které souvisí s kurzovým rizikem. Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý a bude patrný u podniků, kteří provádějí zahraniční operace v eurech, vliv se očekává spíše malý.

➤ **Vyšší transparentnost cen**

Vyšší transparentnost cen může způsobit provývozní stimul, což bude mít pozitivní vliv na růst HDP. Tento dopad považujeme za možný, stálý, dočasný a střednědobý. Jeho vliv však bude spíše malý.

➤ **Menší riziko vyplývající z vnějšího prostředí**

Naše ekonomika je vystavena přímému riziku závislosti na hospodářském vývoji

v zemích našich obchodních partnerů a také riziku dopadu kurzového vývoje na české makro a mikroekonomické veličiny. Pokud dojde k razantním kurzovým výkyvům je podnik vystaven šokům jako například ztráta konkurenceschopnosti při posílení koruny apod. V momentě, kdy dojde k přijetí společné měny, tato rizika výrazně klesnou a dojde k větší stabilizaci podnikového sektoru.

Tento dopad považujeme za jistý, stálý, přímý a okamžitý. Jeho vliv na velikost nákladů závisí na míře transakcí zabezpečených proti kurzovému pohybu, druhy devizových termínových operací, jejich ceně a nákladech. Tento dopad bude tedy patrný zejména u velkých korporací, vliv bude však spíše malý.

Tabulka 6 - Shrnutí kvantifikace přínosů zavedení eura pro podnikový sektor

	Jednotky	Odbourání kurzového rizika	Administrativní přínosy	Přínos celkem
Absolutní přínos	mld. CZK	45	9	54
Relativní přínos	% HDP	1,4%	0,28%	1,68%

Zdroj: Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR, 2006

Jednotlivé náklady podrobněji:

➤ **Náklady na úpravu informačních systémů**

Tyto náklady souvisejí s úpravou stávajících informačních systémů na euro včetně vzájemných vazeb mezi jednotlivými subsystémy a zaškolení pracovníků. Jejich výše závisí na počtu jednotlivých informačních systémů, dále na tom, zda se jedná o standardní software či software šitý na míru, na podílu externích poradců apod. Vyšší absolutní náklady budou samozřejmě u velkých podniků, relativní náklady k obratu vyšší u menších podniků.

➤ **Náklady na informační kampaň**

Jednotlivé podniky musí seznámit své dodavatele, odběratele a také vlastní zaměstnance o změnách, které nastanou při přechodu na euro. Je nutné zaškolení

pracovníků, tvorba podkladů apod. Výše nákladů se odvíjí od počtu dodavatelů, odběratelů a zaměstnanců, počtu tiskovin, podílu elektronického rozesílání informací atd. Dopad nákladů bude vyšší absolutní u podniků s velkým počtem zákazníků, relativní náklady k obratu budou naopak vyšší u menších podniků.

➤ **Tvorba nových ceníků, informačních materiálů, katalogů apod.**

Při tvorbě nových ceníků, informačních materiálů a jiných je nutné také přepočítat stávající korunové ceny dle stanoveného přepočítávacího koeficientu a zaokrouhlit ceny v eurech dle přísných pravidel zaokrouhlování. Mezi náklady můžeme také zařadit náklady na tvorbu nových vnitropodnikových směrnic. Jejich výše závisí na struktuře produktového portfolia podniku, interních i externích personálních nákladech apod. Vyšší absolutní náklady se očekávají u velkých podniků s širokým portfoliem, vyšší relativní náklady k obratu pak u menších podniků s širokým portfoliem.

➤ **Duální manipulace s hotovostí**

Při tzv. duálním oběhu, který bude trvat dva týdny, bude nutné zajistit manipulaci s hotovostí v korunách i eurech. Náklady zahrnují tedy pořízení nového softwaru na pokladny, vyškolení pracovníků, zajištění zařízení proti padělání apod. Tento dopad bude patrný zejména u maloobchodníků a v pohostinství.

➤ **Náklady na výměnu a zabezpečení hotovosti**

Tyto náklady zahrnují především náklady spojené se zajištěním bezpečného transportu hotovosti do banky, respektive podniku, což znamená náklady na bezpečnostní službu, bankovní poplatky a jiné. Bude také nutné věnovat zvýšenou pozornost kontrole pravosti bankovek. Velikost těchto nákladů závisí na podílu hotovostních plateb na celkových tržbách. Dopad bude patrný opět zejména u maloobchodníků a v pohostinství.

Další níže uvedené náklady jsou pouze teoretické, jejich uskutečnění je označováno jako možné, pravděpodobnost uskutečnění je však velmi malá.

➤ **Náklady z nevhodně nastaveného přepočítávacího koeficientu (možný náklad)**

Tento náklad by vznikl pouze v případě, že by stanovený přepočítávací koeficient byl nadhodnocený. V tom případě by došlo ke znevýhodnění vývozu a poklesu zisků. Velikost nákladů by závisela na velikosti odchylky přepočítávacího koeficientu od rovnovážné úrovně a podílu vývozu a jiných eurotransakcí na tržbách. Nejvíce by dopad zasáhl podniky, které jsou vystavené obchodnímu a kapitálovému kontaktu s eurozónou.

➤ **Náklady z nevhodně nastavených úrokových sazeb jednotné měnové politiky (možný náklad)**

Náklad by vznikl v případě, že by ECB nastavila takové úrokové sazby pro celou eurozónu, které by neodpovídaly českým makroekonomickým veličinám. Sazba by tedy byla vyšší než sazba, která by byla rovnovážná pro českou ekonomiku a vzniklo by tak dodatečné nákladové zatížení. Největší vliv by toto zatížení mělo na zadlužené podniky s vysokým podílem pohyblivě úročeného bankovního dluhu, velký dopad by toto však mělo i na malé a střední podniky.

➤ **Tlak odborů na růst mezd (možný náklad)**

Pokud by u nás došlo k subjektivně vnímané inflaci, důsledkem by mohly být požadavky odborů na nárůst mezd bez ohledu na skutečnost, zda k nárůstu inflace skutečně dojde či ne. Nejvíce by toto postihlo podniky s vysokým podílem mzdových nákladů jako například služby a vývozní podniky.

Tabulka 7 - Odhad výše nákladů na zavedení eura pro podnikový sektor

	Tržby	Podíl na tržbách	IT náklady	Celkové náklady	% HDP
	mld. CZK	%	mld. CZK	mld. CZK	%
Tržby SME	4.991,6	60	13,5	22,5	0,70
Tržby korporací	3.327,7	40	3,0	5,0	0,16
Celkem	8.319,3	-	16,5	27,5	0,86

Vysvětlení: SME - malé a střední podniky

Zdroj: Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR, 2006

Tabulka 8 - Shrnutí přínosů a nákladů po zavedení eura

	Absolutně	Relativně	Charakter
	mld. CZK	% HDP	
Přínosy	cca 54	cca 1,68 %	stále (závislé na směru a pohybu kurzu)
Náklady	cca 28	cca 0,86 %	jednorázové
Čisté přínosy	cca 26	cca 0,82 %	

Zdroj: Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR, 2006

6.4 Dopady zavedení eura na obyvatele

Jedna z nejčastějších obav obyvatel zemí, které jsou adepty na vstup do eurozóny, je, zda dojde po přechodu na společnou měnu ke snížení jejich kupní síly. V této části se budu snažit tyto obavy objasnit.

ČR je oproti ostatním zemím západní Evropy ekonomicky méně vyspělá, což je zřetelně vidět například při porovnání domácích a zahraničních cen některých výrobků. Lidé při přepočtu na nějakou společnou měnovou jednotku vydělávají méně než občané jiné země, ale zároveň vydají za určité druhy statků méně peněz vyjádřeno opět v této společné jednotce.

Cenové hladiny se ale postupně vyrovnávají a to prostřednictvím dvou kanálů, které již byly zmíněny výše - přes inflační diferenciál, nebo pomocí nominálního měnového kurzu.

Jelikož ještě není znám přesný termín vstupu ČR do eurozóny, je velmi těžké odhadnout, jaký bude finální přepočítávací koeficient. Proto se budu blíže věnovat spíše formě tohoto přepočítávacího koeficientu a dopadům zaokrouhlování.

➤ **Přepočítávací koeficient**

Přepočítávací koeficient bude stanoven s přesností na šest číslic, což v případě ČR bude např. 26,1234 CZK/EUR. Toto pravidlo šesti číslic je důležité zejména z toho důvodu, aby se přepočet na národní měnu realizoval s co největší přesností a nedocházelo tak k narušení vztahu mezi cenami vyjádřenými v různých měnových jednotkách. Níže je uveden příklad přepočítávání z české koruny do eura podle odlišných přepočítávacích koeficientů.

Po přechodu na euro bude muset také každá země dodržovat kromě šesti číslic u přepočítávacího koeficientu také striktní pravidla zaokrouhlování, aby tak nedocházelo k obávanému nárůstu cen.

Následující tabulka názorně ukazuje, že při přepočítávání z české koruny na euro jsou konečné částky přepočtené podle odlišných přepočítávacích koeficientů u malých hodnot stejné. Rozdíly se začínají projevovat až od vyšších hodnot.

Tabulka 9 - Dopady zaokrouhlování

CZK/EUR	25,4500	25,5499	Rozdíl
	(1)	(2)	(3) = (2) - (1)
Přepoččet na EURA			
1,00	0,04 Kč	0,04 Kč	0,00 Kč
2,00	0,08 Kč	0,08 Kč	0,00 Kč
3,00	0,12 Kč	0,12 Kč	0,00 Kč
4,00	0,16 Kč	0,16 Kč	0,00 Kč
5,00	0,20 Kč	0,20 Kč	0,00 Kč
10,00	0,39 Kč	0,39 Kč	0,00 Kč
20,00	0,79 Kč	0,78 Kč	- 0,01 Kč
50,00	1,96 Kč	1,96 Kč	0,00 Kč
100,00	3,93 Kč	3,91 Kč	- 0,02 Kč
200,00	7,86 Kč	7,83 Kč	- 0,03 Kč
500,00	19,65 Kč	19,57 Kč	- 0,08 Kč
1.000,00	39,29 Kč	39,14 Kč	- 0,15 Kč
2.000,00	78,59 Kč	78,28 Kč	- 0,31 Kč
5.000,00	196,46 Kč	195,70 Kč	- 0,77 Kč

Zdroj: [29] Vlastní propočty

➤ **Rizika přepočítávacího koeficientu**

Rizika spojená s nastavením přepočítávacího koeficientu jsou v zásadě dvě: nadhodnocený nebo podhodnocený přepočítávací koeficient.

Nadhodnocený přepočítávací koeficient by mohl vést ke ztrátě konkurenceschopnosti českých výrobců a exportérů a měl by negativní dopad na ekonomický růst a zaměstnanost. Podhodnocený kurz by naopak měl za následek to, že by české zboží bylo ve srovnání se zahraničím natolik levné, že by po něm rostla poptávka, kterou by se výrobci snažili uspokojit. To by vedlo k rostoucí zaměstnanosti a ekonomika by se musela vyrovnat s omezenými produkčními kapacitami, což by mělo za následek zvýšení cen.

Tato rizika však lze považovat za minimální vzhledem k tomu, že režim ERM II, ve kterém bude česká měna na čas fixována, vymezuje široké pásmo pro pohyb

měnového kurzu i případnou úpravu centrální parity.

Bude mít úroveň přepočítávacího koeficientu tedy nějaký vliv na cenové relace?

➤ **Dopady odlišných úrovní přepočítávacích koeficientů** můžeme posuzovat ze dvou hledisek - dopady na vnitřní a vnější cenové relace.

Vnitřní cenovou relací je myšlena síla měny ve vztahu k domácím cenám zboží a služeb. Ceny veškerých statků v domácí ekonomice stejně jako mzdy, platy apod. budou přepočteny stejným přepočítávacím koeficientem a upraveny zaokrouhlením, tudíž dopad na vnitřní cenovou relaci by měl být minimální. Kupní síla peněz se v momentě přechodu na euro ve vztahu k domácím cenám nezmění a to při jakékoliv úrovni přepočítávacího koeficientu.

Tabulka 10 - Procentní vztah mezi příjmy a výdaji před a po zavedení eura (přepočítávací koeficient: 25, 5499 CZK/EUR)

	Mzda	Inkaso	Relace mzda/inkaso (v %)
CZK	20.000,00 Kč	4.500,00 Kč	22,5 %
EUR	782,78 EUR	176,13 eur	22,5 %

Zdroj: [29] Vlastní propočty

Tabulka 11 - Vztah příjmů a výdajů při různých úrovních přepočítávacího koeficientu

	Příjem 30.000,00 Kč	Výdej 10.000,00 Kč	Podíl příjmů na výdajích (v %)
23,00 CZK/EUR	1.304,00 EUR	435,00 EUR	2,997
26,00 CZK/EUR	1.154,00 EUR	385,00 EUR	2,997

Zdroj: [29] Vlastní propočty

Vnější cenovou relací je myšlena síla měny ve vztahu k zahraničním cenám. Jelikož ČR je se zahraničím úzce spojena (nakupujeme zahraniční zboží, cestujeme apod.), pak je pro nás velmi důležitá síla měnového kurzu, který představuje

vnější kupní sílu měny. Pokud se měnový kurz zhodnocuje rychleji, než rostou ceny v zahraničí, pak dochází k nárůstu vnější kupní síly. Vytváří se tak lepší spotřebitelské možnosti a zvyšuje se kupní síla obyvatel.

Z výše uvedeného vyplývá, že přechod na společnou měnu euro nijak významně neohrozí kupní sílu obyvatel. Přesto existuje několik možných rizik ovlivňujících kupní sílu obyvatel.

➤ **Odtržení přepočítávacího koeficientu od jeho rovnovážného tržního stavu a následná změna kupní síly obyvatel**

Toto riziko znamená, že přepočítávací koeficient by byl nastaven na takové úrovni, která by neodpovídala stávající kupní síle měny v momentě přechodu a zůstatky na bankovních účtech, mzdy, důchody a úspory by byly nadhodnoceny nebo podhodnoceny v závislosti na stanoveném přepočítávacím koeficientu. Toto by však nemělo vliv na vnitřní cenové relace (viz výše), dopady by byly znát jen v relaci vnější kupní síly.

➤ **Neseriózní chování obchodníků**

Toto riziko znamená, že jednotliví obchodníci by nedodržovali pravidla přepočítávání a zaokrouhlování a využili by situace přechodu na společnou měnu ke zdražování. Tím by došlo k nárůstu cen, avšak nedocházelo by k nárůstu příjmů obyvatel. Toto riziko by mělo být eliminováno především monitoringem a finančními sankcemi, v neposlední řadě také dodržováním opatření ve formě etického kodexu.

➤ **Rychlejší růst cenové hladiny po vstupu do eurozóny**

Toto riziko je myšleno zejména z dlouhodobého hlediska. Pokud by se po přijetí eura výrazně projevoval efekt cenového přibližování, kdy by domácí inflace byla vyšší ve srovnání s průměrem eurozóny, tak by při jednotně nastavených úrokových sazbách docházelo k reálnému znehodnocování úspor. Míra znehodnocování by závisela na nastavení úrokových sazeb v eurozóně a našem inflačním diferenciálu se zbytkem členských zemí. Toto riziko je menší, čím více bude eurorozóna tvořena zeměmi mající podobný charakter jako česká ekonomika. [29]

7 ZKUŠENOSTI JINÝCH STÁTŮ PŘI ZAVEDENÍ EURO

7.1 Slovensko

Slovensko se 1. 1. 2009 stalo zatím poslední zemí, která vstoupila do eurozóny a stalo se tak její šestnáctou členskou zemí. Před samotným vstupem však Slovensko muselo projít několikaletým úsilím příprav:

- červen 2005 - zpracován Národní plán zavedení eura
- 28. 11. 2005 - zapojení slovenské koruny do mechanismu směnných kurzů ERM II
- 5. 4. 2008 - žádost o vstup do eurozóny
- 7. 5. 2008 - kladné hodnocení evropských institucí o plnění konvergenčních kritérií
- 3. 6. 2008 - zrušení postupu platného při nadměrném deficitu
- 8. 7. 2008 - Rada EU zrušila výjimku a vyhlásila oficiální přepočítávací koeficient mezi slovenskou korunou a eurem ve výši 1EUR = 30,1260 SK
- srpen 2008 - začátek duálního označování cen (Slovensko uplatnilo při přechodu na euro scénář tzv. velkého třesku)
- 1. 1. 2009 - vstup do eurozóny

➤ První zkušenosti s eurem

Fáze nejintenzivnějších příprav na příchod eura začala po vyhlášení oficiálního přepočítávacího koeficientu. Během měsíce museli obchodníci začít s duálním označováním cen poskytovaného zboží a služeb, a také doškolit zaměstnance v manipulaci s novou měnou. V plném proudu se začala rozbíhat informační kampaň seznamující širokou slovenskou veřejnost s tím, co je po přijetí jednotné měny čeká.

V noci z 31. 12. 2008 na 1. 1. 2009 proběhly první výběry nové měny z bankomatů. Uskutečnily se první nákupy v eurech, doposud s možností platit ještě ve slovenských korunách, vraceny však mohly být pouze eura. Tato možnost platit v obchodech slovenskými korunami skončila 16. ledna.

V prvních lednových dnech se ukázalo, že někteří drobní obchodníci raději zavřeli své provozovny a vzdali se tržeb, jen aby se vyhnuli komplikacím při manipulaci s dvěma měnami po dobu duálního oběhu. První stížnosti přišli od důchodců, kteří zjistili, že mnozí obchodníci na malých vesnicích mají problém vracet na stoeurové bankovky, které důchodci obdržely a jimiž chtěli platit za drobné nákupy. Čišíníci prý lamentují, že klesá spropitné, neboť lidé se až příliš úzkostlivě obávají, aby při placení nepřestřelili. Avšak celkově se ukázalo, že 91% obyvatel Slovenska se neseťkalo během duálního oběhu s výraznějšími problémy.

K zamezení obav s přechodem na euro přijalo Slovensko také celou řadu opatření. Zaveden byl například tzv. etický kodex. Ten spočíval v dobrovolném závazku obchodníků, že budou plně respektovat pravidla pro přepočten cen z národní měny na euro a že nebudou zneužívat operace k účelovému zneužívání cen. Místa, která se zavázala tímto kodexem, byla označena logem. K tomuto kodexu se přihlásilo přibližně 20tisíc prodejních míst. Výraznější byla také činnost Slovenské obchodní inspekce. Ta kontrolovala správnost duálního označování cen od počátku jeho zavedení. Ke konci ledna 2009 inspekce provedla 25 tisíc kontrol a to zejména v drobných provozovnách a službách a žádné výrazné nedostatky nezjistila. Souběžně s prací inspekce existovala také tzv. černá listina, kterou zveřejňovala Sdružení slovenských spotřebitelů. Na této listině byly uvedeny firmy, které v procesu přepočtu korunových cen na eura nedodržely zásadu ekvivalence a nedokázaly navýšení cen odůvodnit. Cenový vývoj byl nakonec monitorován tzv. cenovým výborem. Pokud tento výbor usoudil, že v určitém tržním segmentu došlo ke spekulativnímu nárůstu cen, mohl výbor navrhnout vládě cenovou regulaci dotčeného zboží nebo služby.

Dle hodnocení Evropské komise Slovensko zvládlo všechna tato opatření skvěle a to včetně komunikační kampaně, která přispěla k hladkému zavedení eura. Slovensku se možná také díky ní podařilo eliminovat tzv. vnímanou inflaci, kdy se občané domnívají, že spolu s eurem se dostavil výrazný růst cen.

Dne 29. 9. 2009 se uskutečnil v Praze v Kongresovém centru ČNB seminář „Slovenské zkušenosti s eurem a české přípravy“, na kterém vystoupil také guvernér Národní banky Slovenska (dále jen NBS) Ivan Šramko. V této přednášce guvernér mimo jiné vyhodnotil vliv zavedení eura na slovenskou ekonomiku.

➤ **Obavy z výrazného růstu inflace se nepotvrdily**

Slovensku se podařilo splnit inflační kritérium s dostatečnou rezervou, když v okamžiku hodnocení se posuzovaná inflace nacházela o jeden procentní bod pod referenční hodnotou 3,2 %. Od března 2009 slovenská inflace sice mírně převyšuje referenční hodnotu, přesto lze vývoj inflace během prvního roku po zavedení eura provažovat za stabilizovaný. Slovensko se stalo jednou z mála zemí, jejíž obyvatelé si zavedení eura nespojují s domnělým zdražováním.

Obrázek 7 - Vývoj referenční hodnoty a inflace na Slovensku

Zdroj: Prezentace Ivana Šramka, guvernéra NBS, Praha 29. 9. 2009

➤ **Důležitost reforem pro splnění kritérií.**

Guvernér poukázal na důležitost provedených reforem, které pomohly konsolidovat veřejné finance, čímž výrazně zvýšily schopnost slovenské ekonomiky splnit maastrichtská konvergenční kritéria. Připomenul daňovou reformu, reformu důchodového systému a rozsáhlé změny v sociálním systému, zdravotnictví i školství.

➤ **Euro zvyšuje důvěru.**

Slovensko má v současnosti nejvyšší ratingové hodnocení mezi zeměmi visehradské čtyřky V4 (aliance čtyř států střední Evropy - ČR, Polsko, Maďarsko a Slovensko), a to u všech světových ratingových agentur.

Obrázek 8 - Rating Slovenska po vstupu do eurozóny

Slovensko má najvyšší rating v regióne

	Standard & Poor's	Moody's	Fitch Rating	R&I	JCR
Slovensko	A+ stabilný výhľad	A1 stabilný výhľad	A+ stabilný výhľad	A stabilný výhľad	A+ stabilný výhľad
Česká republika	A stabilný výhľad	A1 stabilný výhľad	A+ stabilný výhľad	A stabilný výhľad	A pozitívny výhľad
Polsko	A- stabilný výhľad	A2 stabilný výhľad	A- stabilný výhľad	A- stabilný výhľad	A- stabilný výhľad
Maďarsko	BBB- negatívny výhľad	Baa1 negatívny výhľad	BBB negatívny výhľad	BBB+ negatívny výhľad	BBB+ negatívny výhľad

Zdroj: Prezentace Ivana Šramka, guvernéra NBS, Praha 29. 9. 2009

➤ **Nevýrazné efekty oslabující měny.**

Častou argumentací proti zavedení eura, bývá nemožnost reagovat na ekonomickou situaci prostřednictvím měnového kurzu. Guvernér upozornil na krátkodobost řešení současné ekonomické recese prostřednictvím slabšího měnového kurzu, které se často odrazí v nárůstu inflace a ve zvýšení zahraničního dluhu a které nemotivuje ke strukturálním reformám. Rovněž poukázal na skutečnost, že ze slabšího kurzu profitují pouze vybraná odvětví (např. cestovní ruch či maloobchod). Navíc v současných podmínkách výrazného poklesu poptávky na zahraničních trzích má kurzový nástroj pouze omezený efekt. Koneckonců guvernér Šramko považuje ekonomický vývoj na Slovensku za porovnatelný s vývojem v České republice a případné dílčí

rozdíly si jen obtížně dovede vysvětlit existencí či neexistencí kurzu národní měny.

➤ **Aspekty konkurenceschopnosti.**

Guvernér potvrdil, že z pohledu hodinových mzdových nákladů v sektoru průmyslu se pozice Slovenska po zavedení eura mírně zhoršila. Tento aspekt cenové a nákladové konkurenceschopnosti však dal do souvislosti s celkovým žebříčkem kvality podnikatelského prostředí, kde se Slovensko nalézá na 42. příčce, zatímco ČR je v pořadí na 74. místě. Připomenul tak, že konkurenceschopnost je nutno posuzovat z více hledisek. Uzavřel proto, že zavedení eura nemělo žádný zásadní vliv na konkurenceschopnost Slovenské ekonomiky.

Obrázek 9 - Cenová konkurenceschopnost Slovenska

**Cenová konkurencieschopnosť SR
v regióne sa dočasne zhoršila**

Hodinové pracovné náklady v priemysle (v EUR)										
	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008 [*]	Jan-feb 2009 [*]	Júl-aug 2009 [*]
EÚ15	22,8	23,6	24,6	25,6	26,3	27,0	27,7	28,3	28,3	28,3
V4 priemer	4,2	4,6	4,7	5,0	5,5	6,0	6,8	7,5	6,9	7,4
Slovensko	3,1	3,5	4,0	4,4	4,6	5,2	6,3	7,0	7,1	7,1
Slovensko, % z priemeru EÚ15	13,6	14,8	16,2	17,1	17,6	19,3	22,8	24,8	24,9	24,9
Slovensko, % z priemeru V4	74,0	76,3	85,3	88,0	83,5	87,4	93,5	93,0	101,6	94,8

Poznámka: * označuje odhad

Zdroj: Eurostat, prepočty NBS

Zdroj: Prezentace Ivana Šramka, guvernéra NBS, Praha 29. 9. 2009

Guvernér je přesvědčen, že v současném prostředí finanční a ekonomické krize se nedá hovořit o nějakých větších nevýhodách vstupu Slovenska do eurozóny. Ocenil úspěšné zvládnutí technické stránky přechodu na euro a také fakt, že se Slovensko řadí

k mála zemím, kde popularita společné evropské měny po jejím zavedení výrazně stoupla.
[32]

ZÁVĚR

V roce 2004, kdy se Česká republika stala členem Evropské unie, se zároveň zavázala, že v budoucnu přijme společnou měnu euro. Tímto krokem by tak došlo k završení procesu integrace české ekonomiky do evropských měnových struktur a mohli bychom se podílet na vytváření společné evropské měnové a kurzové politiky a přispívali bychom tak k posilování makroekonomické stability ve světě.

Ve 3. čtvrtletí roku 2009 měla Česká republika vytvořeny dobré předpoklady pro splnění Maastrichtských kritérií, které tvoří podmínku vstupu do eurozóny. Bez větších obtíží jsme splnili kritérium vládního dluhu a úrokových měr. Naopak kritérium cenové stability jsme nesplnili. Důvodů bylo hned několik, avšak ke konci roku se situace zlepšila a dá se očekávat, že splnění tohoto kritéria by v budoucnu nemělo představovat větší problém, zejména z důvodu dezinflace, která je příčinou hospodářské recese. Naopak splnění kritéria vládního deficitu nebude již tak snadné a to zejména z důvodu nedořešených problémů veřejných financí.

I kdybychom však splnili všechna kritéria bez jakýchkoli problémů, tak to neznamená, že jsme připraveni na vstup do eurozóny. Důležitá je i ekonomická sladěnost České republiky s eurozónou. Ta sice netvoří oficiální podmínku vstupu, ale čím více se naše ekonomika bude přibližovat ekonomice členských států, tím je pravděpodobnější, že přijetí společné měny proběhne bez větších problémů a dopady na českou ekonomiku budou spíše pozitivní.

Avšak je třeba počítat s tím, že každý pozitivní dopad s sebou nese určitou míru negativního vlivu. Tím, že se staneme součástí eurozóny, bude nutné, aby došlo k přiblížení cenové úrovně se státy s vyšší životní úrovní. Toho lze však dosáhnout pouze vyšší inflací. Stejně tak přínosy pro podnikatelský sektor, jako jsou eliminace kurzového rizika, snížení transakčních nákladů, vyšší transparentnost cen apod. budou do jisté míry „vykompenzovány“ náklady s tím spojenými. Stejně tak dopady na občany budou jak pozitivní, ve formě přínosů, tak negativní.

Při zkoumání cíle jsem dospěla k názoru, že však nejen vyhodnocení přínosů a nákladů a plnění Maastrichtských kritérií je tím nejdůležitějším kritériem vstupu do eurozóny. Měli bychom si také uvědomit jednu zásadní věc. Hlasy v ECB jsou váženy podle podílů národních centrálních bank na upsaném základním kapitálu. Nehrozí tedy, že potíže velkých států budou přeneseny na nás a ostatní malé státy? Tato situace nastala již v roce 2003, kdy tři největší členské státy - Německo, Francie a Itálie, jejichž podíl na základním

kapitálu dohromady tvoří skoro 50%, nebyly právě na základě hlasování sankcionovány za porušování Paktu stability a růstu. Kde vezme Česká republika jistotu, že tímto nebude v budoucnu ohrožena také?

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

- [1] BRŮŽEK, Antonín. *Aktuální otázky světové ekonomiky : Euro je zde ....* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 1999. 20 s. ISBN 80-7079-239-6.
- [2] BRŮŽEK, Antonín. *Aktuální otázky světové ekonomiky : Realizace Evropské měnové unie a společné měny euro - první rok existence.* Praha : Vysoká škola ekonomická v Praze, 2000. 33 s. ISBN 80-245-0042-6.
- [3] CINCIBUCH, Martin ; HORNÍKOVÁ, Martina . *Measuring the financial markets' perception of EMU enlargement : the role of ambiguity aversion.* Praha : Czech National Bank, 2007. 31 s. ISBN 978-80-254-3561-8.
- [4] CZESANÝ, Slavoj. *EURO postup a důsledky zavádění nové měny pro banky, podniky a občany.* Praha : Profess Consulting s.r.o., [2005]. 94 s. ISBN 80-7259-0006.
- [5] ČULÍKOVÁ, Alena. *Vstup ČR do měnové unie.* Pardubice, 2006. 43 s. Bakalářská práce. Univerzita Pardubice.
- [6] FIALOVÁ, Věra. *Postavení Evropské centrální banky.* Pardubice, 2001. 113 s. Diplomová práce. Univerzita Pardubice.
- [7] HELÍSEK, Mojmír, et al. *Vstup ČR do eurozóny, ERM II a kurzové konvergenční kritérium.* Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2007. 174 s. ISBN 978-80-7408-000-5.
- [8] KOMÁREK, Luboš; ČECH, Zdeněk; HORVÁTH, Roman. *ERM II membership - the view of the accession countries.* Praha : Česká národní banka, 2003. 42 s.
- [9] KOMÁREK, Luboš; ČECH, Zdeněk; HORVÁTH, Roman. *Optimum currency area indices - how close is the Czech Republic to the eurozone?.* Praha : Česká národní banka, 2003. 24 s.
- [10] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005 [cit. 2009-11-24]. Národní plán zavedení eura . Dostupné z WWW:
<http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/eu_plan_zavedeni_eura_31925.html>.
- [11] NĚMEČEK, Eduard. *Mezinárodní měnový systém : Otázka konvertibility, stability a likvidity.* Praha : Karolinum, 2000. 247 s. ISBN 80-246-0081-1.

[12] PEČÍNKOVÁ, Ivana. *Euro versus koruna : Rizika a přínosy jednotné evropské měny pro ČR*. Brno : Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2008. 215 s. ISBN 978-80-7325-138-3.

[13] SEAR, Simon. *EURO: jak se vyrovnat s důsledky zavedení jednotné evropské měny*. Jana Novotná. Praha : Management Press, 1999. 142 s. ISBN 80-85943-86-7.

[14] TOMÁŠEK, Michal. Největší transakce v dějinách. *Hospodářské noviny : Ročenka HN 2002* [online]. 2002, roč. 6., [cit. 2009-11-24]. Dostupný z WWW: <<http://hn.ihned.cz/download/Rocenka2002/04kap.pdf>>.

[15] ZIKMUNDOVÁ, Petra. *Česká ekonomika a euro*. Pardubice, 2002. 85 s. Diplomová práce. Univerzita Pardubice.

Zákony, vyhlášky

[16] Česko. Vyhodnocení plnění Maastrichtských konvergenčních kritérií a stupně ekonomické sladění ČR s eurozónou. In *Společný dokument Ministerstva financí ČR a České národní banky*. 2009, s. 1-23.

Internetové zdroje

[17] *BusinessInfo.cz* [online]. 1997-2010 [cit. 2009-11-24]. Pakt stability a růstu. Dostupné z WWW: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/pakt-stability-a-rustu/1000521/47666/>>.

[18] *Centrum pro ekonomiku a politiku* [online]. 2005-2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://cepin.cz/cze/index.php>>.

[19] *Česká národní banka* [online]. 2003-2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.cnb.cz/cs/index.html>>.

[20] DĚDEK, Oldřich . *Výhody a nevýhody eura* [online]. : 2008. 25 s. Přednáška. Vysoká škola finanční a správní. Dostupné z WWW: <[www.zavedenieura.cz/.../euro/07_02_08_Vyhody_a_nevyhody_eura_\(Eurocentrum_1\).ppt](http://www.zavedenieura.cz/.../euro/07_02_08_Vyhody_a_nevyhody_eura_(Eurocentrum_1).ppt)>.

[21] *Euro.kurzy.cz* [online]. 2000-2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://euro.kurzy.cz/>>.

- [22] *Euromena* [online]. 2007 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.euromena.sk/?asciiname=>>>.
- [23] *Europa* [online]. 1995-2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://europa.eu/>>>.
- [24] *Europages* [online]. 1995-2008 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.europages.cz/>>>.
- [25] *Euroskop.cz* [online]. 2005-2010 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://www.euroskop.cz/>>>.
- [26] *Evropská centrální banka : Eurosystem* [online]. [cit. 2009-11-24]. Dostupné z WWW: <[>](http://www.ecb.int/home/html/index.en.html)>.
- [27] *Finance a Bankovníctví v Eurozóně* [online]. 2007 [cit. 2010-01-01]. Dostupné z WWW: <<http://euro-cz.info/>>>.
- [28] *Jak funguje Evropská unie : Váš průvodce po institucích EU* [online]. Brusel : Úřad pro úřední tisky Evropských společenství,, 2007 [cit. 2009-11-24].
Dostupné z WWW: <[>](http://ec.europa.eu/publications/booklets/eu_glance/68/index_cs.htm)>.
- [29] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. 2005 [cit. 2010-11-24]. Studie vlivu zavedení eura na ekonomiku ČR. Dostupné z WWW: <[>](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/seminare_Eura_37652.html?year=2008)>.
- [30] *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Dostupné z WWW: <[>](http://zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/index.html?filter=verejnost&rdeLocale=cs)>.
- [31] *Zavedení eura v České republice* [online]. 2004 [cit. 2009-11-24]. Institucionální zajištění zavedení eura v České republice. Dostupné z WWW: <[>](http://www.zavedenieura.cz/cps/rde/xchg/euro/xsl/cr_euro_institut_zajisteni.html)>.

Ostatní zdroje

- [32] Prezentace Ivana Šramka, guvernéra NBS, Praha 29. 9. 2009.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
DPH	Daň z přidané hodnoty
ECB	Evropská centrální banka
ECOFIN	Rada ministrů financí
ECU	Evropská zúčtovací jednotka
EHS	Evropské hospodářské společenství
EMCF	Evropský fond měnové spolupráce
EMI	Evropský měnový institut
EMS	Evropský měnový systém
EMU	Evropská měnová unie
ERM II	System směnných kurzů
ES	Evropské společenství
ESCB	Evropský systém centrálních bank
ESD	Evropský soudní dvůr
EU	Evropská unie
EUA	Evropská zúčtovací jednotka
EUR	Euro
HDP	Hrubý domácí produkt
HICP	Harmonizovaný index spotřebitelských cen
HMU	Hospodářská a měnová unie
MMF	Mezinárodní měnový fond
NBS	Národní banka Slovenska
NKS	Národní koordinační skupina
PAKT	Pakt stability a růstu
V4	Visegrádská čtyřka

SEZNAM GRAFŮ

GRAF 1 - VÝVOJ HDP NA JEDNOHO OBYVATELE V PARITĚ KUPNÍ SÍLY VE VYBRANÝCH DOHÁNEJÍCÍCH EKONOMIKÁCH A EUROZÓNĚ ..	- 66 -
GRAF 2 - VÝVOJ MÍRY INFLACE V ČR A EUROZÓNĚ	- 67 -

SEZNAM OBRÁZKŮ

OBRÁZEK 1 - STÁDIA BUDOVÁNÍ HOSPODÁŘSKÉ A MĚNOVÉ UNIE	- 19 -
OBRÁZEK 3 - SCÉNÁŘ S VYUŽITÍM PŘECHODNÉHO OBDOBÍ	- 31 -
OBRÁZEK 4 - JEDNORÁZOVÝ PŘECHOD NA EURO S VYUŽITÍM TZV. „FÁZE POSTUPNÉHO ZRUŠENÍ“	- 32 -
OBRÁZEK 5 - JEDNORÁZOVÝ PŘECHOD NA EURO, TZV. VELKÝ TŘESK.....	- 33 -
OBRÁZEK 6 - INSTITUCIONÁLNÍ ZAJIŠTĚNÍ EURO V ČESKÉ REPUBLICE	- 47 -
OBRÁZEK 7 - NOMINÁLNÍ MĚNOVÝ KURZ CZK/EUR	- 52 -
OBRÁZEK 10 - VÝVOJ REFERENČNÍ HODNOTY A INFLACE NA SLOVENSKU	- 81 -
OBRÁZEK 11 - RATING SLOVENSKA PO VSTUPU DO EUROZÓNY.....	- 82 -
OBRÁZEK 12 - CENOVÁ KONKURENCESCHOPNOST SLOVENSKA.....	- 83 -

SEZNAM TABULEK

TABULKA 1 - SLOŽENÍ ECU V DOBĚ VZNIKU 13. BŘEZNA 1979	- 16 -
TABULKA 4 - HARMONIZOVANÝ INDEX SPOTŘEBITELSKÝCH CEN.....	- 48 -
TABULKA 5 - VÝNOSY DO SPLATNOSTI 10LETÝCH STÁTNÍCH DLUHOPISŮ NA SEKUNDÁRNÍM TRHU	- 49 -
TABULKA 6 - SALDO SEKTORU VLÁDNÍCH INSTITUCÍ (<i>METODIKA ESA 1995, V % HDP</i>)	- 50 -
TABULKA 7 - VLÁDNÍ DLUH (<i>METODIKA ESA 1995, V % HDP</i>).....	- 51 -
TABULKA 8 - SHRNUTÍ KVANTIFIKACE PŘÍNOSŮ ZAVEDENÍ EURA PRO PODNIKOVÝ SEKTOR	- 71 -
TABULKA 9 - ODHAD VÝŠE NÁKLADŮ NA ZAVEDENÍ EURA PRO PODNIKOVÝ SEKTOR.....	- 74 -
TABULKA 10 - SHRNUTÍ PŘÍNOSŮ A NÁKLADŮ PO ZAVEDENÍ EURA	- 74 -
TABULKA 11 - DOPADY ZAOKROUHLOVÁNÍ.....	- 76 -
TABULKA 12 - PROCENTNÍ VZTAH MEZI PŘÍJMY A VÝDAJI PŘED A PO ZAVEDENÍ EURA (PŘEPOČÍTVACÍ KOEFICIENT: 25, 5499 CZK/EUR)	- 77 -
TABULKA 13 - VZTAH PŘÍJMŮ A VÝDAJŮ PŘI RŮZNÝCH ÚROVNÍCH PŘEPOČÍTVACÍHO KOEFICIENTU	- 77 -

SEZNAM PŘÍLOH

- A. Složení ECU v době vzniku (13. března 1979)
- B. Členské státy eurozóny - rok přistoupení a oficiální přepočítávací koeficient
- C. Plně splacené podíly národních centrálních bank zemí eurozóny na základním kapitálu

PŘÍLOHA A

Složení ECU v době vzniku (13. března 1979)

Měna	Podíl národní měny v 1 ECU (%)	Počet jednotek národní měny v 1 ECU
Belgický a lucemburský frank	9,5	0,82800
Britská libra	13,6	1,15000
Dánská koruna	3,0	0,28600
Francouzský frank	19,8	3,80000
Irská libra	1,1	109,0000
Italská lira	9,5	0,21700
Německá marka	33,0	0,00759
Nizozemský gulden	10,5	0,08850

PŘÍLOHA B

Členské státy eurozóny - rok přistoupení a oficiální přepočítací koeficient

Členské státy	Rok přistoupení	Měna	Fixní kurz k euru
Belgie	1999	frank	40,3399
Finsko	1999	marka	5,94573
Francie	1999	frank	6,55957
Irsko	1999	libra	0,787564
Itálie	1999	lira	1936,27
Kypr	2008	libra	0,585274
Lucembursko	1999	frank	40,3399
Malta	2008	lira	0,429300
Německo	1999	marka	1,95583
Nizozemsko	1999	gulden	2,20371
Portugalsko	1999	escudo	200,482
Rakousko	1999	šilink	13,7603
Řecko	2001	drachma	340,750
Slovensko	2009	koruna	30,1260
Slovinsko	2007	tolar	239,640
Španělsko	1999	peseta	166,386

PŘÍLOHA C

Plně splacené podíly národních centrálních bank zemí eurozóny na základním kapitálu

Národní centrální banky zemí eurozóny (k 1. lednu 2009)

Národní centrální banka	Podíl v %	Splacený kapitál (€)
Belgie	2,4256	139.730.384,68
Německo	18,9373	1.090.912.027,43
Irsko	1,1107	63.983.566,24
Řecko	1,9649	113.191.059,06
Španělsko	8,3040	478.364.575,51
Francie	14,2212	819.233.899,48
Itálie	12,4966	719.885.688,14
Kypr	0,1369	7.886.333,14
Lucembursko	0,1747	10.063.859,75
Malta	0,0632	3.640.732,32
Nizozemsko	3,9882	229.746.339,12
Rakousko	1,9417	111.854.587,70
Portugalsko	1,7504	100.834.459,65
Slovinsko	0,3288	18.941.025,10
Slovensko	0,6934	39.944.363,76
Finsko	1,2539	72.232.820,48
Celkem	69,7915	4.020.445.721,56